

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO 44119
VOL. LXXIX AUGUST – RUGPJŪČIO 11, 1994 Nr. 31

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

ANTANAS SMETONA

(120 metų gimimo ir 50 metų mirties sukakties proga)

Jonas Jurkūnas

(Tęsinys iš praėjusio numerio)

Antanas Smetona – visuomenininkas, politikas, valstybininkas.

Antanas Smetona, pradėjęs savo politinę karjerą su Didžiuoju Vilniaus seimu 1904 m., dalyvaudamas to seimo prezidiume per 40 metų po to seimo, nepasitraukė iš visuomeninio, politinio ir valstybinio Lietuvos gyvenimo.

Užimtų daug laiko išskaičiuoti ir bent trumpai paminėti visus Antano Smetonos darbus ir jo dalyvavimą visuomeninėse, kultūrinėse ir ekonominėse organizacijose prieš Lietuvai artėjant į 1918 m. valstybinę nepriklausomybę.

Tas priešnepriklausomybinis laikotarpis, pareiklavęs iš Antano Smetonos nepaprastai daug ir gerai planuojamo darbo, turbūt, nesukelia esminės kritikos, žinoma, buvo daug aiškinimosi ir nuomonių skirtumo dėl taktikos. Smetonos taktika buvo paremta tikėjimu daugiau Vakaraus negu Rytai.

Be to nereikia pamiršti, kad susispietę Lietuviių Taryboje nariai turėjo tuo metu daugiau idealizmo, daugiau pasiaukojimo, nepaprastai daug geros valios, o kiekviena veikla, ypač vadovaujanti, teteikė tik daug rizikos ir daug darbo, o maža garbės ir turbūt jokios naudos.

Padėtis pasikeitė atstacius nepriklausomybę ir sudarius vyriausybę. Čia ryškiau iškilo skirtingas reikalų supratimas, skirtingos ideologijos, skirtinga taktika, skirtingas reikalų sprendimas ir skirtinga akcija bei vykdymas. Būdamas pirmuoju Prezidentu Antanas Smetona

visą tai išgyveno. Susirinkus steigiamajam seimui ir kitų seimų laikotarpiais Smetona išėjo į opoziciją. Jis kitaip vaizdavosi Lietuvos valstybės reikalų sprendimą negu tuometinėje lietuviškoje parlamentinėje sistemoje dėjos. Dar 1912 m. Viltje Antanas Smetona rašė: (ištrauka iš Vilties paimta iš Merklio knygos).

"Lietuva, kaip dabar matome, gyvena tautinį gyvenimą: kiekviena tauta savitai tvarkosi, kiekviena siekia savo ypatingo tikslo. Tad ir mes, savybėje plėtodamies, auklėdami savaimės kultūrą, neturime reikalo skęsti kitų tarpe ir tokiu būdu prarasti tautišką veidą. Vaduodamies demokratizmo dėsniais ir savitai eidami visuomenės gyvenime, politikoje galime greta, kits kitam nepastodami kelio, su kitų tautų pažangoliais darbuotis ir kits kitą prireikus remti. Bet tam reikalui pakanka mums būti lietuvišiais demokratais. Taip pasivadinę, mes išvengsime nesusipratimų, išvengsime nusileidimų, Lietuvos demokratų daromų ta intencija, kad igytume daugiau simpatijos nutautėlių tarpe, šiek tiek į mus linkusių. Toks taktas yra pavojingas. Mes dar neturime tiek pajėgos, kad galėtume privilioti į save sulenkėjusį gaivalą, kurs, kaip patyrimas rodo, išspraudęs mūsų tarpan, dažniausiai dvigubai daugiau pasiima, negu mums duoda.

Eidami Lietuvos demokratizmo šūkiu, mes visuomet pralaimėtume, mus visuomet nusmelktų ir asimiliuotų lenkai. Visų pirma turėtume, jei norėtume rodytis

Lietuvos nacionalinė
M.Mažvydo biblioteka

Lietuvaitės prie šulinio (Rumšiškų buities muziejus)

J.Polio nuotr.

"šovinistai", atsižadėti lietuvių kalbos ir vartoti lenkų kalbą".

Iš tos ištraukos matome, kad A. Smetona Lietuvai žalingu laikė ne tik sritinį patriotizmą, bet ir srovinį internacionalizmą.

O Vairo pirmajame numeryje 1913 m. A. Smetona dėstė srovių santykius su tauta ir jos kultūra: (ištrauka iš Vairo iš Merklio knygos).

"Kaip tos paversmės, čiuurkšliais ištryškusios iš požemio gelmių, ranguodamos skubiai upeliais bėga, tartum jieškodamos igimto gaivalo, ir pagaliau sutampa plačion vandens vagon ir jau sudaro didžią upę, – taip ir mūsų visuomenės srovės, prasiveržusios pro daugybę įvairiausių kliūčių, kiekviena savo ribomis tekėdama, galiausiai (Nukelta į 3 psl.)

APIE REFERENDUMĄ

Vytautas Landsbergis

Ką matome šiandien Lietuvoje? Visi matome įsisiautėjusį Lietuvos turto išgrobimą. Didžiules vertybes – įmones, pastatus, transportą, poilsia vietas miklūs veikėjai paverčia savo privačia nuosavybe praktiškai už niekus. Prie to prisideda ir tyčiniai praskolinimai, ir artėjantys bankrotai. Mat kol kas tokiomis aplinkybėmis galima dar kurį laiką čiulpti valstybės biudžeto arba, kitaip saktant, visų mūsų mokesčių pinigų, gaunant paramos ne ūkininkams, ne mokytojams, gydytojams ir pensininkams, bet "vargšėms" negabių vadovų įmonėms, kurios kitaip neišsilaiko, vien sėpiamos iš

valstybės biudžeto. Panašiai draugų būreliai naudojamos daugelis bendrovių, valstybės pinigai perpumpuojami bankrotų "efektyvumo" ir panašių šnekalų "kompetencijoms". Galima prisikrauti kišenės ir palūkanų iš to, ko mėnesiais ir metais nesumoka ūkininkams. Kada nors jie galbūt "atgaus" nusmukusius pirminius pinigus, bet per tą laiką kažkokiam aukštam pienininkui eina procentai – ne ūkininkams, ne bendrovėms. O galų gale nuvarytą, subankrutavusią įmonę su nereikalingais, išvargintais darbininkais, tikrais kandidatais į tikrus bedarbius, pasiims vėl kokia (Nukelta į 5 psl.)

Nuotraukoje: MBA Enterprise Corps narių, vykstančių dirbti į Lietuvą, priėmimo Balzeko lietuvių kultūros muziejuje metu.

AMERIKOS BIZNIO MOKYKLOS TALKINA LIETUVAI

1990 m. žymiausios Amerikos biznio mokyklos sudarė konsorsiumą, pavadintą MBA Enterprise Corps, kurio tikslas suteikti galimybę biznio administracijos specialybės absolventams įgyti patirties dirbant besivystančiose šalyse. Šiais metais 105 konsorsiumo siunčiami specialistai išvažiuoja dviem metams į Bulgariją, Čekiją, Estiją, Vengriją, Lenkiją, Slovakiją, Rusiją, Tanzaniją ir Lietuvą.

Prieš išvykstant, 9 į Lietuvą siunčiamiems specialistams Balzeko lietuvių kultūros muziejuje buvo surengta vakariene. Vakarienės metu Pranė Šlutiniene, Loreta Višomirskytė, Stasys Balzekas ir Valentinas Ramonis papasakojo svečiams apie Lietuvą, atsakė į klausimus. Visi jaunieji biznio administratoriai dirbs privačiose Lietuvos kompanijose ir bankuose.

(Balzeko muziejaus inf.)

Girdėta iš Vilniaus

• **KANADOS EKSPERTŲ NUOMONE, LIETUVA TURI DAUG GALIMYBIŲ KAIMO TURIZMUI.** Aukštaitija, ypač jos rytinė dalis – tinkamiausias Lietuvos regionas plėtoti turizmą užsieniečiams. Tokią išvadą pateikė iš Kanados pakviesti kaimo turizmo konsultantai Bernard F. Cambell ir Mary Wilson-Cambell. Lietuvos žemės ūkio bendrovių asociacijai, sumanusiai pradėti plėtoti Vakaruose populiarią turizmo šaką, konsultantus nemokamai surado ir pakvietė Kanados vykdomųjų paslaugų tarnyba (CESO).

Kanadiečių tvirtinimu, pagrindinis Aukštaitijos privalumas – žemės ūkio nesugadinta gamta, ežerai, savita krašto istorija ir kultūra. Iš pusšimčio apžiūrėtų sodybų, dvi dešimtys jie įvertino aukščiausiu lygiu, trims dešimtims – dar patarė apsitvarkyti. Labiausiai plėtoti kaimo turizmą trukdo tai, jog trūksta telefonų, prasti vietiniai keliai. Beje, ekspertai patarė lietuviams kiek sutramdyti savo tradicinį vaišingumą, nes taip galima subankrutuoti. "Per penkias savaites Lietuvoje išgėrėme tiek kavos, kiek namuose neišgeriame per penkis mėnesius. Nustebino nepaprastas žmonių nuoširdumas ir svetingumas", sakė konsultantai.

• **AR ČIULBĖS VIEVERIAI VIRŠ BUVUSIŲ SOVIETŲ POLIGONŲ?** Lietuvos gamtos fondas pristatė visuomenei projektą "Gamtos vertybės buvusiose Sovietų armijos teritorijose Lietuvoje", kurį parengė kartu su Pasaulinio gyvosios gamtos fondu. Buvusių karinių poligonų tyrimai prasidėjo 1992 metais. Sovietų armijos kariniai daliniai buvo užėmę beveik 60 tūkstančių hektarų plotą, t.y. 0,9 procento Lietuvos teritorijos. Išvedus Armiją iš Lietuvos, rasta daug užterštų zonų, dykvielių, todėl reikalaujama, kad Rusija už tai atlygintų.

Gamtos fondas, dirbęs kaip nepriklausomas ekspertas, rado ir unikalių, žmogaus veiklos nesuardytų rajonų. Ištirtuose 9 poligonuose siūloma steigti 29 naujus draustinius, apsaugines zonas.

• **VYRIAUSYBĖS VADOVO DERYBOS SU TVF MISIJA.** Ministras Pirmininkas Adolfas Šleževičius ir kabineto nariai susitiko su Lietuvoje vieštinčia Tarptautinio valiutos fondo misija. Tai jau antrasis Lietuvos Vyriausybės ir stambiausios pasaulinės finansinės organizacijos atstovų derybų ratas. Misija atvyko praėjusią savaitę ir po kelių susitikimų su Ministru Pirmininku vedė derybas su atskirų ministerijų bei Lietuvos banko vadovais.

Derybų tikslas yra apsvastyti, kaip vykdomas Vyriausybės ekonominės veiklos memorandumas, taip pat aptarti naujo susitarimo kitiems trejiems metams galimybes.

TVF misijos vadovas Adalbert Knobl pateikė kabinetui pastabas, kaip Tarptautinis valiutos fondas vertina Vyriausybės veiklą mažinant infliaciją bei stabilizuojant ekonomiką. TVF misijai nerimą kelia biudžeto situacija ir ypač atsilikimas pirmąjį pusmetį. Kartu teigiamai vertinami Vyriausybės veiksmai išlyginti mokėjimų balansą.

Keletas pastabų buvo adresuotos įstatymo leidėjams. TVF misija galvoja, kad Pensijų įstatymas priimtas skubotai ir, kad Lietuvos pensijų politika turėtų būti racionalesnė. TVF pageidautų, jog Seimas suteiktų prioritetinį dėmesį Centrinio banko bei Komercinių bankų įstatymų projektams, kad šie įstatymai būtų priimti dar iki spalio vidurio, kai situaciją Lietuvoje svarstys TVF direktorių taryba.

Vienas iš TVF pageidavimų yra suvienodinti juridinių bei fizinių asmenų pelno mokesčius. TVF, beje, kaip ir Pasaulio bankas, teigia, kad reikia neišvengiamai kelti energetikos (apšildymo) kainas, labiau priartinant jas prie realių kaštų.

Svarstymo metu Ministras Pirmininkas A. Šleževičius teigė, kad Vyriausybės ir TVF nuomonės daugeliu atvejų sutampa, galbūt, išskyrus importo mokesčius, kuriais Vyriausybė stengiasi apginti vidaus rinką bei Lietuvos gamintojus. Tęsti reformas, tačiau kartu ginti ir Lietuvos žmonių bei verslo interesus Vyriausybė ketina ir naujame Ekonominės veiklos memorandume, kurio projekto pagrindiniai straipsniai buvo svarstomi šio susitikimo metu.

TVF misija, kuri pastarąjį savo darbo etapą Lietuvoje užbaigs šią savaitę, rugsėjo viduryje vėl atvyks į šalį.

• **SIENŲ APSAUGA NUO ŠIOL PRIKLAUSYS VIDAUS REIKALŲ MINISTERIJAI.** Vyriausybės nutarimu Krašto apsaugos ministerijai priklausiusi Valstybinės sienos apsaugos tarnyba reorganizuota į pasienio policijos departamentą prie Vidaus reikalų ministerijos. Vyriausiasis naujo departamento komisaras Stanislovas Stančikas, vadovavęs ir senajai tarnybai, Eltai pasakė, kad pervedimas iš vienos ministerijos į kitą nepakeitė nei pasieniečių darbo metodų, nei taktikos.

Anksčiau sienos apsauga priklausė KAM, o dirbo čia ir VRM pareigūnai – piliečių judėjimą per valstybinę sieną reguliavo Migracijos departamentas, sulaikytųjų pažeidėjų deportaciją atliko vietos policininkai, baudas skyrė irgi jie. KAM pareigūnai tik saugojo sieną. Reorganizacijos tikslas pavesti visas šias funkcijas atlikti vienai valstybinei institucijai – Pasienio policijos departamentui. Šį departamentą sudaro 8 rinktinės, jame dirbs apie 6200 žmonių – beveik visi čia tarnavo ir iki šiol.

Ar tikrai ateina pasaulio galas?

Erdvėje, toli nuo Žemės, suskilusi kometa liepos mėn. daužė Jupiterį. Nauji teleskopai leido mūsų planetos specialistams stebėti tų smūgių sukeltus sprogimus. Žemėje, Kanados vakaruose ir JAV vakarinėse provincijose degė miškai. Pernai daug žalos padarė Vidurio Vakarų upių potvyniai. Kasdien televizijoje tenka žiūrėti į šimtus žuvusių Ruandoje ir Zaire. Visa tai sukelia minčių, geriau sakant, jas sustiprina, kad ateina "Sviesto pabaiga". Kalifornijoje, Oakland mieste gyvena evangelistas Harold Camping, turįs 38 radijo stočių tinklą. Jis kasdien kalba apie pasaulio pabaigą. Ateina grėsmė, pasaulyje išnyks gyvybė, jis tvirtina. Tai atsitiks rugsėjo mėnesį, sako ponas Camping per savo "Family Radio" tinklą.

• **OPOZICIJOS LYDERIS: RUSIJOS KARIUOMENĖ IR PO IŠVEDIMO LIEKA BALTIJOS ŠALYSE.** Rusijos politikos tikslas lieka tas pats – kiek galima pratęsti savo buvimą Baltijos valstybėse, komentuodamas pasirašytus Estijos ir Rusijos susitarimus dėl kariuomenės išvedimo spaudos konferencijoje pareiškė Lietuvos Seimo opozicijos lyderis Vytautas Landsbergis. Jo teigimu, jau anksčiau buvo aišku, kad, formaliai išvedus Rusijos kariuomenę iš Latvijos, ji ten vis tiek pasiliks – Skrundos radiolokacinėje bazėje. Taip pat, pasak opozicijos vadovo, dabar atsitiko ir Estijoje, nes ten Rusijos žinioje dar 14 mėnesių bus Paldiskio bazė. Nerimą, anot jo, kelia ir tai, jog pasirašytas sutartis jau dabar skirtingai interpretuoja Estijos ir Rusijos pareigūnai.

"Kyla klausimas, ar Lietuva sugebės atsilaikyti prieš Rusijos spaudimą ir neleisti naujo kariuomenės buvimo Lietuvoje, ar pirmosios kariuomenės išvedimo metinės nebus sudrumstos blogų žinių apie atnaujintą kariuomenės buvimą pagal Lietuvą įpareigojančią tranzito sutartį" pasakė Vytautas Landsbergis.

• **LIETUVOJE PARENGTI PIRMIEJI KARININKAI.** Rugpjūčio 2 dieną Vilniuje, prie Seimo rūmų esančioje Nepriklausomybės aikštėje, į karininkus buvo iškilmingai įšventinti Lietuvos Karo akademijos pirmosios laidos absolventai. Leitenanto laipsnis buvo suteiktas 105 jaunuoliams, dar 6 diplomus gavo išvakarėse, nes nesulaukę iškilmių išskrido į Daniją, iš kur vyks atlikti taikos palaikymo misijos į Kroatiją.

"Jums tenka ypatingas vaidmuo – saugoti ir ginti mūsų Nepriklausomybę", sakė iškilmėse dalyvavęs Lietuvos Respublikos Prezidentas Algirdas Brazauskas. Jis džiaugėsi, kad tarp leitenanto laipsnį įgijusių jaunuolių yra ir Televizijos bokšto, Aukščiausiosios Tarybos gynėjų. Jauniesiems karininkams A. Brazauskas palinkėjo praktikoje efektyviai panaudoti akademijoje įgytas žinias.

• **PASAULIO GALIŲNŲ GALIŲNAS GYVENA LIETUVOJE.** Praėjusį sekmadienį Klaipėdos Vasaros estradoje įvyko Pasaulio galiūnų konkursas. Jame dalyvavo dukart stipriausias planetos žmogus iš Anglijos Mark Higgins, daugkartinis pasaulio galiūnų konkursų prizinininkas kanadietis Ronald Trotter, daugkartinis Amerikos galiūnų konkursų čempionas iš JAV Harold Collins, taip pat galiūnai iš Italijos, Australijos, Japonijos, Islandijos ir Lietuvos.

Šešias valandas trukusiose įtemptose akmens metimo, karučio vežimo, platformos kėlimo, svarsčių nešimo ir 200 metrų bėgimo su 90 kilogramų sveriančiu maišu varžybose geriausių rezultatų pasiekė klaipėdietis jūreivis Raimondas Zenkevičius. Jis pripažintas 1994 metų stipriausiu pasaulio vyru, apjuostas čempiono diržu.

• **SIAMO DVYNĖS – LIETUVAITĖS ŠVENČIA SEPTYNERIŲ METŲ SUKAKTĮ.** 1987 metų liepos 30 dieną Alytuje gimė Vilija ir Vitalija Tamulevičiūtės, suaugusios kaktomis ir viršugalviais. Mergaitės buvo auginamos Kauno akademinių klinikų vaikų neurochirurginiame skyriuje, o po metų Maskvos neurochirurgijos institute joms buvo atlikta pirmoji tuometinėje Sovietų Sąjungoje Siamo dvynių atskyrimo operacija, trukusi 16 valandų. Praėjus dar metams, JAV Dallas Childwork international institute mergaitėms atitaisyta aki-duobių asimetrija, naujai suformuotas kaukuolės skliautas. Dvynukių laukia dar viena operacija – bus taisomi galvučių kaulo defektai. Savo septynerių metų sukaktį jos pasitiko linksmos, labai mėgsta piešti. Vitalija sakosi užaugusi gydys gyvulėlius, o Vilija žada būti mokytoja.

ELTA (J.V.)

Iš visur apie viską

Rašo Algirdas Pužauskas

Atsitiktinai tą patį rugsėjo mėn. Kairo mieste, Egipte yra šaukiama Jungtinių Tautų konferencija svarstyti žmonijos problemas. Pasaulio demografai suvažiuoja tartis, kaip sustabdyti pasaulyje žmonių dauginimąsi. Kaip pagreitinti žemės resursų augimą, kaip sumažinti žemės turtų naikinimą. JAV delegacijai šioje konferencijoje vadovaus viceprezidentas Al Gore.

Kalbos apie pasaulio pabaigą nėra naujas dalykas. Dar 1202 metais mirė toks vienuolis Joachim iš Fiore. Jis visą gyvenimą pranašavo, kad pasaulio galas bus 1260 m. Pagarsėjęs pranašautojas Nostradamus (mirė 1566 m.) pranašavo, jog pasaulio pa-

baiga bus tą dieną, kai Velykos išpuls švęsti balandžio 25-tąją dieną. Po Nostradamus'o mirties tokių Velykų pasitaikė keturios. Dar vienos balandžio 25 d. Velykos bus 2030 m., o pasaulis kaip sukosi, taip sukasi.

Garsiausias pesimistas buvo anglas Thomas Robertas Malthus, kuris 19 šimtmečiu apskaičiavo žmonių dauginimąsi ir paskelbė, kad vieną dieną žmonių Žemėje bus tiek daug, kad niekam nebus pakankamai vietos atsigulti, teks visiems miegoti statiems.

Grįžtant prie šių dienų įvykių Ruandoje, teko matyti TV ekranuose pabėgėlius nešančius savo mantą, bėgančius į kaimyninį kraštą. Daugelis nešė ne tik indus ir patalynes, bet nešė ir pagalius, šakas, medžio gabalus, matyt kurui, maisto virimui. Atsilikusiose Azijos, Afrikos šalyse, kaip teigia Jungtinių Tautų Maisto ir žemės ūkio organizacija, kuro problema yra antra didžiausia žmonijos rykštė. Afrikos vakarų pakrasty moterys tris dienas savaitę praleidžia ieškodamos ir rinkdamos medžio šakeles, malkas. Sarajeve, kituose buvusios Jugoslavijos miestuose, kuriuos palietė karo veiksmai, gatvėse nebeliko medžių. Tas pats Armenijoje, kur virimui ir šildymui naudojamos malkos, elektros energijos negaunančių gyventojų.

Pasaulio Banko žiniomis, Nepalo karalystėje vaikai, praleidę kelias dienas be mokyklos, aiškinasi mokytojams turėję eiti ieškoti malkų.

Minėta JT agentūra tvirtina, kad nuo 1950 m. pusė pasaulio turėtų miškų dingti. Miskams mažėjant, didėja pasaulio dykumos. Afrikoje Sachara, jos sukeliamas sausra degina senus žemdirbystės rajonus, veržiasi į pietus, neša milijonams žmonių badą, kančias. Per pastaruosius 50 metų Sachara padidėjo 650 tūkstančių kvadratinų mylių.

Miškų ūkis naikinamas ne tik ieškant naujų žemės plotų žmonėms ir jų maistui, bet ir teršalais, ekologiniu purvu. Pramonės valstybės kasmet išmeta į atmosferą 200 mil. tonų anglies monoksido, 120 mil. tonų pelenų, 60 mil. tonų visokių angliavandenilių, apie 200 tonų sieros dioksido. Šis grįžta atgal į žemę kaip rūgštusis lietus. Europoje nuo Viduržemio jūros iki Suomijos rūgštusis lietus išdžiovino daugybę medžių. Garsūs Vokietijos miškai džiūsta, tas pat Švedijoje, kur liga išnaikino 15 nuoš. medžių.

(Nukelta į 9 psl.)

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVA TEL. (216) 531-8150
FAX. 216 531-8428P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119 - 0191
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: DR. ANICETAS BUNDONIS

DIRVA (USPS 157580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-1091

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. • Published Weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. • Subscription per year \$30.00 • Single copy 65 cents. Air mail overseas \$100.00 yr.

Prenumerata metams \$30.00, pusei metų \$17.00 • Oro paštu į užsienį metams \$100.00 pusei metų \$55.00 • Atskiro numerio kaina 65 centai • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant – Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

PASAULIO LIETUVIŲ
TAUTININKŲ KONGRESO
NUTARIMAI*Juozas Žygas*

Įvairius nutarimus ir rezoliucijas aptariant, yra maždaug toks susidaręs požiūris: "Kad jos tėra tik tam rašomos, kad nebūtų vykdomos". Nes gyvenimo patirtis rodo, kad jos dažniausiai, būna į patį giliausią stalčių įdėtos. O tai yra todėl, kad praėjus kongresams ar suvažiavimams, apie jas nėra rašoma ar kalbama, tad ir lieka užmirštyje.

Tačiau Pasaulio lietuvių tautininkų kongresas, kuris beveik sutapo su Dainų švente Vilniuje ir susilaukė nemažo dėmesio neturėtų į praeitį nueiti, nepalikęs ryškesnių pėdsakų. Kongrese pranešimus skaitė teisininkas Vytautas Abraitis, inž. Jau nutis Nasvytis, dr. Leonas Kriaučiūnas, Lietuvos Seimo nariai prof. dr. Mečislovas Treinys ir dr. Leonas Milčius. Manau, kad buvo kongreso sekretoriatas, tad visa eiga bus spaudoje smulkiau aprašyta. Man, ir manau skaitytojams, daugiau rūpi tie rezoliucijų punktai, kurie turi gyvybinės reikšmės, tolimesnei atečiai.

Spaudoje jau buvo apie kongresą ir jo nutarimus rašyta. Jos pranešimu buvo priimtos septynios rezoliucijos. Beveik visos rezoliucijos yra gana reikšmingos ir dėmesio vertos. Aš iš tų septynių pagrindinių dėmesį atkreipiu į pirmąsias penkias. Tad jas noriu paminėti ir pasakui panagrinėti.

1. Dėl užsienio lietuvių pilno įsijungimo į Lietuvos Respublikos politinį ir ekonominį gyvenimą.
2. Dėl lietuviškumo gavinimo ir ugdymo rytų Lietuvoje.
3. Dėl Karaliaučiaus krašto.
4. Dėl Rusijos karinio tranzito per Lietuvą.
5. Dėl archyvų.

Dabar eilės tvarka reikėtų šiuos visus nutarimus pasvarstyti. Dėl išeivijos teisių grąžinimo, jau buvo daug rašyta ir daug popieriaus sugadinta, tačiau reikalas pirmyn visai nepajudėjo. Dabartinei Lietuvai tremtiniai ir išeivija yra beveik visai nepageidaujami. Nors apie juos retkarčiais pakalbama, tačiau praktiškai vieniems ir kitiems yra daromos kliūtys. Vienam ar kitam išeivijos atstovui blėkutės prisegimas, dar nereikia, kad požiūris į išeiviją yra pasikeitęs. Aš tai laikyčiau greičiau išeivijos skaldymu, nes visuomet bus nepatenkintų.

Šiais metais jau bent trejetą sykių teko skaityti, kad prez. A. Brazauskas rodo susirūpinimą, kodėl išeivija masiniai negrįžta. Atrodytų, kad jis esamų sąlygų nežino. Jau nekalbant apie ekonominį chaosą, mafijos ir kriminalistų siautėjimą, kuris kraštui bei vyriausybei garbės nedaro, o užsieniečius bei investuotojus atbaido. Be to, išeivija yra traktuojama pašaliečiais esant, tad kaip galima jos grįžimo tikėtis? Su Amerikos pasu galima beveik visą pasaulį pereiti, bet prie Lietuvos sienos reikės sustoti. Daug gražių žodžių yra pasakyta, bet dar daugiau įvairių kliūčių pristatyta. Aš pats bandau pilietybę atstatyti, tad žinau per kokias kliūtis reikia pereiti.

Karaliaučiaus ir bendrai Rytprūsių klausimas yra skandalingai apleistas. Ateityje mūsų karta bus istorijos teisiama, kadangi šiame šimtmečiuje įvyko didžiausias lietuviškų etnografinių žemių praradimas. Ir kas blogiausia, ne tik jų praradimas, bet ir atsižadėjimas. Mes dar niekuomet nebuvome aptarę ir nustatę, kur tos lietuviškos žemės prasideda ar baigiasi.

ANTANAS SMETONA

(Atkelta iš 1 psl.)

turi suseiti vienon tėkmėn, jei norime būti tauta, o ne išklydusi minia be vieningos sąmonės. Nenustoją mažieji upeliai savitumo, apstingai pildydami vandenim savo motiną – upę, nenustos savaimės ir lietuvių srovės, gausiai tiekdamos savo motinai tautai, ko ji privalo, kuo ji yra gyva. Ta mūsų bendroji vaga, kurios negali išsi-lenkti nė viena srovė, jei tik nebijo skyrium pasilikusi iš-sekti, yra lietuvių kultūra, plačiausia to žodžio reikšmė tariant – vaizdžiai A. Smetona dėstė srovių santykius su tauta ir jos kultūra."

Nors būdamas opozicijoje, Antanas Smetona nevengė bendrųjų valstybės reikalų. Po sukilimo Klaipėdoje Smetona buvo ypatingu vyriausybės įgaliotiniu Klaipėdos kraštui. Vėliau jis buvo sienų su Latvija nustatymo komisijos pirmininku.

1926 metų gruodžio 19 d. perversmas Antaną Smetoną pastatė vėl valstybės priekyje. Lietuvos Valstybės prezidentu jis išbuvo iki Lietuvos 1940 m. birželio 15 d. bolševikinės okupacijos. Pasitraukdamas į užsienį oficialiai jis neatsistatydino, o tik sunegalavo.

Jo prezidentavimo laikotarpis žymiai skyrėsi nuo buvusių Lietuvoje politinių partijų pažiūrų ir metodų. Gal tas pažiūras paryškina jo paties surašytos mintys jam atsiradus čia, Amerikoje.

"Pasiekus Ameriką, man teko susidurti su eile visokių įdomių klausimų, duotų man spaudos atstovų. Vienus šiaip taip sugebėdavau atsakyti, kiti man šiuo ar tuo atžvilgiu buvo neaiškūs. Va kad ir šitas klausimas: katrie laimės kovą? Diktatūros ar demokratijos? Visų pirma kyla abejojimų, ar tokiomis sąvokomis kariaujančios pusės įmanoma būdinti. Kas yra diktatūros, tai, rodos, spauda sutinka (sako, Ašies valstybės), bet kas yra demokratijos, tai nėra vienodos nuomonės. Va Lenkija, Jugoslavija, Graikija yra autoritetinio tipo pavyzdžiai, ir jie vis dėl to Anglijos pusėje, o Anglija yra demokratinė galybė. Savo laiku buvo kalbinama anglų bei prancūzų Sovietų Rusija su jais dėtis karinien sąjungon, o ji yra žiauriausios diktatūros tipas. Vadinas, kare tautos gru-

Manyčiau tautinės ribos turėtų apimti tas sritis, kurios praėjusio šimtmečio viduryje dar buvo lietuviškos. Kadangi maždaug tuo metu tiek Prūsija, tiek ir Rusija pradėjo sustiprintą nutautinimo politiką.

puojasi savo interesais vadaudamosios, o ne šiokiomis ar tokiomis santvarkos doktrinomis.

Su mums rūpimu klausimu rišasi ir kitas klausimas, būtent: kas yra demokratizmas? Politikos mokslas, rodos, nėra davęs atsakymo ir politikos praktika labai nevienoda demokratizme. Prancūzijos, Anglijos, Skandinavų, Šveicarijos, pagaliau J.A. Valstybių demokratizmas iš vardo panašus, o iš esmės skirtingas. Taigi, galime pasakyti, mes jūntame, kas yra demokratizmas, bet jo suvesti tiksliai vienon sąvokon neįstengiamo.

1918 m. man teko lankytis Šveicarijoje pas žinomą

mynų vidaus sukrėtų graso-ma, tačiau niekuomet nenu-stojo buvusi demokratinga. Jos, kaip ir kitų Pabaltijo valstybių, Latvijos bei Estijos, didelė kultūros pažanga demokratijos linkme buvo pas-tėbėta svetimųjų kraštų, Vo-kietijos, Anglijos bei J.A.V. atstovų. Apie tai liudija Pa-baltijo metiniai biudžetai, pa-galiau ir jų su kultūrėjusi iš-vaizda. Atsiminus Šveicari-jos ir Norvegijos valstybės vyrų nuomones, pasirodo tiesa esanti viduryje: ne mo-narchija ir ne respublika, ne krašto santvarkos forma, o jos esmė nulemia, kas yra demokratija ir demokratiz-mas. Jei ne Sovietų Rusijos užpuolimas, tai Pabaltijo kraštai ateityje tikriausia

Lietuvos Valstybės tarybos prezidiumas Berlyne 1918.X.20 po audiencijos pas Reicho kanclerį Max von Badeną. Iš k. į d. sėdi: A.Smetona, kun. J.Staugaitis; stovi: J.Šernas ir dr. J.Šaulys.

politikos pasauliui prezidentą Mottą ir su juo kalbėtis apie tautų apsisprendimo teisę, kurią žadėjo Alijantu karo laimėjimas. Lietuva buvo beveik pasiskelbusi nepriklausoma suverenine valstybe. Jis domėjosi Lietuvos valdymo forma ir klausė, kas ji busiant: respublika ar monarchija? Atsakiau, kad veikiausiai respublika.

Aš, sakė prezidentas Motta, esu demokratingiausio pasaulyje krašto atstovas, tačiau abejoju, ar lietuviai, buvę carinės Rusijos valdžioje šimtą su viršum metų, mokės valdytis demokratiškai, kaip valdosi Šveicarija. O 1919 m. keliavau po Skandinaviją. Buvau ir Norvegijon nuvykęs, ilgai kalbėjauosi Osloje su ministru pirmininku (jo pavardės neatmenu). Tarp kitų klausimų, jis man davė tą patį klausimą, ką ir prezidentas Motta: kokia bus Lietuva – respublika ar monarchija? Norvegija labai demokratinga, tačiau ji monarchija. Jei monarchijai lemta išnykti pasaulyje, tai Norvegijoje ji išnyks paskutinė.

Lietuva, kaip ir kiti Europos kraštai, po pasaulinio karo susikūrė nepriklausomomis valstybėmis, keitė savo konstitucijas, didžiųjų kai-

būtų įgiję pastovią demokratinę tvarką, visai panašią į Skandinavijos kraštų santvarką, nes lietuviai, latviai ir estai yra veikiau skandinaviško, o ne slaviško būdo. Demokratizmas bręsta, mano nuomone, iš savo krašto įvairių sąlygų (istorinių, ekonominių bei rasinių) ir aplinkos, padedančios ar trukdančios, jį įtakoja, destis kraštas ir destis metas. Taigi nėra ir negali būti bendros visam pasauliui demokratinės formulos, kai va esti algebroje formula, kuri tinka praktikos gyvenimui visur ir visuomet, kas vienam rodytųsi demokratinga, tai kitam, neįsigilinusiam dalyko esmėn, nede-mokratiška."

Manau, kad pacituotos Antanos Smetonos mintys, nors palyginti dideliu laiko tarpu tarp 1912 m. ir maždaug 1942 m., įneša aiškumo į jo pažiūrą į partijas ir demokratiją, o tuo pačiu ir valstybės valdymą. Jis prezidentinės, o ne partinės sistemos valstybės valdymo šalininkas. Čia ir buvo ta didžioji kontroversijų priežastis, kuri vyko visą Antano Smetonos prezidentavimo laikotarpį.

(Bus daugiau)

PRAGIEDRULIAI, VILTYS IR TIKROVĖ, GRĖSMĖS LAISVEI

Dr. A. Bundonis

(Tęsinys iš praėjusio numerio)

2. Viltys ir tikrovė

Sakoma, kad "Žmogus viltimi gyvas". Tai nepaneigiama tiesa. Praradęs viltį žmogus nebesugeba priešintis jį tykantiems pavojams, tampa pasyviu kitų valios vykdytoju, visiškai atsiduodamas likimo valiai. Ta pati tiesa galioja ne tik pavienių individų, bet ir ištisų tautų bei valstybių gyvenime. Tauta, praradusi viltį išlaikyti savasias tradicijas, pasmerkama išnykimui, o valstybė – pavergiamą kitų, stipresnių. Neveltui pavergėjai, įvairiausiomis priemonėmis, ne tik teroru ar represijomis, žudymais ar kankinimais, bet ir veidmainiškais pažadais, demagogiška propaganda, visų pirma, stengiasi užmigdyti budrumą, kad numarinti žmonėse viltį.

Mums, lietuviams, tai teko skaudžiai savo kailiu patirti, kai 1940-aisiais viltį praradusi vyriausybė pakėlė drebančias rankas ir atsidavė grobiko malonei. Ačiū Dievui, kad viltį praradusi tebuvo tik vyriausybė, bet ne tauta! Daugiau nei penkiasdešimt metų blaškydamasi žiauresniame negu Dantės pragare, kur ne tik prieangyje kabantis šūkis ragina prarasti viltį įėjusiems, bet kasdieniniu teroru – fiziniu, dvasiniu, moraliniu buvo žlugdomos žmogaus fizinės ir dvasinės galios, tauta atsilaukė, neprarado vilties ir pasiekė savo, o pragaras sugriuvo.

Tai gi, nepalaužta tautos viltis nugalėjo. Pagrindinis tikslas pasiektas. Atrodytų, jog galima būtų šiek tiek lengviau atsikvėpti. Deja, to

padaryti neleidžia rūsti kasdienybė, slėpianti savyje naujus pavojus. Visų pirma, sugriuvusio pragaro naujieji šeimininkai visomis išgalėmis stengiasi jį restauruoti, suprantama, neatsisakydami savo kėslų susigrąžinti ir pabėgusias iš jo aukas. Savo juodiems tikslams pasiekti, jie nesibodi jokiais priemonėmis. Tai ir ciniški grąšiniai, tai ir politinis bei ekonominis šantažas ir pan. Antra vertus, nemažesni pavojai tykoja ir viduje – neregėta ekonominė suirutė, gyvenimo lygio nuosmūkis, išsišakojusi iki aukščiausių valdžios lygių korupcija, nebaužiamas nusikalstamumas ir visi kiti neigiami reiškiniai. Visi tie reiškiniai, tiek išoriniai tiek ir vidiniai, tarpusavyje tampriai susiję, vieni kitus stimuliuoja ir kartais netgi atrodo kažkieno valdomi ir koordinuojami, lyg tai būtų tikslingos pastangos nuslopinginti žmonėse viltį ir tikėjimą, jog ir tos visos negandos įveikiamos. Ar neišblės per anksti mūsų viltys tų grėsmių akivaizdoje?

Nėra abejonės, kad vieniems bus labai sunku. Reikalinga pasaulio valstybių bendruomenės, ypač didžiųjų valstybių parama. Visų pirma politinė – moralinė, kad visi, visokio plauko ir visokių spalvų imperijos restauravimo projektuotojai ir architektai būtų be išlygų priversti suprasti, jog revanšų laikai praėjo. Oficialaus nepriklausomybės pripažinimo nepakanka, ypač šiuo metu, kada tarptautinėje

...Bėgimas būtų svižudybė. Kuriam tikslui buvo keletą kartų dienoje tampytis su specialiomis grandinėmis, jas dėlioti bei nuiminėti nuo nualintų vergų rankų? Vergai negalėjo rasti atsakymo... J.Strungio iliustracija knygai "Lietuviai Sibire".

politikoje vėl ryškėja, tiek pasauliui kančių atnešusios, įtakos sferų pasidalinimo politikos tendencija. Tokia politinė parama įkvėptų žmones atkakliau pasipriešinti išorinėms jėgoms ir sustiprintų viltį ryžtingiau imtis vidinių problemų.

Šia prasme daug žadančiu atrodė JAV prezidento Bill Clinton vizitas į Rygą. Natūraliai kyla klausimas – ar šis vizitas pateisina mūsų, ne tik lietuvių, bet ir latvių bei estų, viltis? Vienareikšmiškai atsakyti į šį klausimą, kaip galima pastebėti spaudoje, nesiryžtama. Visi sutinka, kad jau pats supervalstybės vadovo atvykimo faktas daug ką pasako. Toliau, prezidentas savo sveikinimo kalboje istorinius faktus vadino tikraisiais vardais – okupacija, nelaisvė, vergija ir

t.t. Tai parodė jo principinį nusistatymą, kad jis griežtai atsiriboja nuo mėginimų įtraukti jį į praeities pudruotojų kompaniją. Ir pagaliau, vienareikšmiškas konstatavimas, kad Rusijos armijos išvedimas iš Estijos negali būti siejamas su kitomis tarpvalstybinio bendravimo problemomis, iššaukė ryškų rytinio kaimyno susierzinimą, tačiau su didžiausiu prie-lankumu buvo sutiktas baltiečių.

Be abejo, tai jau žymiai daugiau negu šis tas. Betgi, antra vertus, negalima nesutikti ir su tais, kurie vizitą vertina su ribotu skeptiškumu. Jau vien Bill Clinton oficialioje sveikinimo kalboje ištarta Abrahamo Lincoln citata, kuria jis paprieikštavo latviams ir estams "dėl skriaudžiamų ruskalbių mažumų", ne tik kad nutildė susirinkusios žmonių minios ovacijas, bet privertė visus suklusti ir susimastyti. Tuo labiau, kad vizito išvakarėse prezidentas, lyg niekur nieko, apie šią kelionę telefonu kalbėjosi su Jelcinu. Reikia manyti, kad šia Bill Clinton kalbos vieta patenkintas liko net ir Žirinovskis su savo pasekėjais. Juk tai ne kas kita, kaip paskata tiems, kurie ir gula ir keliai su svajone apie "severno zapadnyj kraj velikoj ruskoj imperii" (didžiosios rusų imperijos Šiaurės vakarų kraštą).

Tai tokie bendri visų Baltijos šalių reikalai. O kaipgi konkrečiai Lietuvos? Kokius dividendus gavo prezidentas Brazauskas?

Įvykis neeilinis, ir vargu ar galima manyti, kad artimiausiais dešimtmečiais pasikartos, taip spaudos konferencijoje A. Brazauskas apibūdino keturių prezidentų

susitikimą Rygoje. Susidaro išpūdis, kad viskas buvo labai gerai ir taip, kaip tikėtasi. Aptartos energetikos problemos, Bill Clintonas netgi pažadėjo pasidomėti Būtingės naftos terminalu. Kalbėta ir apie Rusijos karinį tranzitą į Karaliaučį. Pasak Brazausko, "tiek prezidentas Clinton, tiek ir valstybės sekretorius Christopher, Rusijos karinį tranzitą per Lietuvą priėmė visiškai normaliai..." Tačiau, ką šiuo atveju reiškia žodis "normaliai" taip ir lieka neaišku, juolab, kad klausimas, ar tokio tranzito įteisinimas neįtakos Lietuvos įsijungimui į NATO ir kitas Vakarų Europos politines ir ekonomines struktūras, atrodo, net nebuvo konkrečiai aptariamasi.

Sunkiai suvokiamas, ką galėtų reikšti A. Brazausko pareiškimas spaudos konferencijoje, kad jis "labai palaikęs Guntį Ulmanį" kai Latvijos prezidentas nepasirašė Seimo priimto pilietybės įstatymo (Šis įstatymas, kaip teigia spauda, yra gana griežtas, bet jokia būdu ne diskriminacinis). Nenoromis persasi mintis, kad Bill Clinton priekaištas "dėl skriaudžiamų ruskalbių mažumų" mūsų prezidentui taip pat prie širdies. Galbūt dėl tos priežasties jis taip pompastiškai ir vertina šį susitikimą...

Tad koks gi iš tikro šio vizito viltingumo balansas? Greičiausia, jog bus teisūs tie, kurie jį vertina "+" ženklu. Kitaip tariant, laiko, kad į jį dėtos viltys buvo nerealiai didelės.

Liepos mėnesį Lietuvoje neatslūgdamos kunkuliavo aistros dėl Tėvynės sąjungos

(Nukelta į 5 psl.)

JUNGTINĖS KARALYSTĖS MINISTRO PIRMININKO JOHN MAJOR VIZITAS

Antradienį įvyko pirmasis Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės Ministro Pirmininko John Major vizitas į Lietuvą. Kartu su Didžiosios Britanijos premjeru į Lietuvą atvyko užsienio reikalų ministerijos valstybės ministras Douglas Hogg. Aukštasis svečias susitiko su Prezidentu Algirdu Brazausku. Pasi-keista nuomonėmis apie politinį ir ekonominį abiejų valstybių bendradarbiavimą, ypač suaktyvėjusį po 1991 metų rugsėjo 4 dienos, atkūrus šalių diplomatinis santykius.

Tą pačią dieną J. Major susitiko su Lietuvos Ministru Pirmininku Adolfu Šleževičiumi bei į Lietuvą atvyku-

siais Latvijos ir Estijos Ministras Pirmininkais Mart Laar ir Valdis Birkavs.

Beveik 40 minučių trukusiame pokalbyje Lietuvos ir Jungtinės Karalystės Ministras Pirmininkas A. Šleževičius ir J. Major aptarė dvišalius ekonominius santykius, Baltijos valstybių integraciją į Europos Sąjungos struktūras. Svečias domėjosi Lietuvos ekonomine ir finansine padėtimi, derybų su Tarptautiniu Valiutos Fondu eiga (Lietuva rengiasi spalio mėnesį su šiuo fondu pasirašyti sutartį, pagal kurią bus vykdomas trejų metų Lietuvos ekonominės politikos memorandumas). Prisimintos senos Lietuvos ir Didžiosios Britanijos prekybos tra-

dicijos, kai Didžioji Britanija tarpukario metu buvo viena didžiausių Lietuvos prekybos partnerių, daugiausia pirkdavusi žemės ūkio produktus.

Didžiosios Britanijos kompanijos palyginti su kitomis pasaulio valstybėmis yra daugiausia investavusios kapitalo į Lietuvą, veikia per 70 bendrų Lietuvos ir Didžiosios Britanijos įmonių.

Surengtoje spaudos konferencijoje J. Major teigiamai įvertino Jungtinės Karalystės ir Baltijos valstybių santykių raidą. Jis sakė, jog ruošiamasi parengti naujas Jungtinės Karalystės kreditų linijas Baltijos valstybėms, taip pat naujus "Know-how" fondo projektus, pagal kuriuos bus padedama ekonominiams reformoms, žemės ūkio konsultacinėms tarnyboms, smulkioms ir vidutinėms įmonėms. (ELTA)

APIE REFERENDUMĄ

(Atkelta iš 1 psl.)

vadovų grupė, pasinaudojusi savo ryšiais valdžioje ir įstatymų spragomis, kai kompetencijų valdžia tik skėsčioja veidmainingai rankomis – matote, prieš keletą metų buvo palikusi viena spragelė, ir "mes nieko negalim padaryti". Jie gali padaryti bet ką per penkias minutes ir Vyriausybė, ir Seime, pasikeitė visus įstatymus, kokius norėjo, bet štai ta spragelė, matyt, jiems patiems arba draugams yra naudinga.

Tokiomis aplinkybėmis mūsų jau nestebina, kai didžiulę trąšų gamyklą su savomis transporto įmonėmis, su poilsio namais, su visokiais pastatais ir įrengimais parduodama už tiek pat, kiek ir vienas didelis kultūros namas vidutiniškame Lietuvos mieste. Žinome, kaip didelis audimo fabrikas prieš keletą metų buvo aprūpintas įrengimais dar iš Sovietų Sąjungos biudžeto – naujausiais vakarietiškais įrengimais už 30 mln. dolerių, o šiandien apsuksrūs žmonės nusiperka įmonę su tais įrengimais ir visais pastatais, su visa infrastruktūra tik už 0,5 mil. dolerių. Apie Taujėnų dvarą visi jau girdėjo pakankamai, o apie Dūkštą – dar nedaug. Nepaisant to, vis kalbama žmonėms, pasitelkiant dar ir kokius tolimus ekspertus, kad Lietuvoje jokio turto nėra, visos įmonės niekam tikusios, todėl už jas pinigų gauti negalima, sukaupti fondų indėlių kompensavimui nesą iš ko. Tiesa sakant, valdžia taip kalbėjo keletą mėnesių. Paskui pradėjo plokštelę keisti, būtent todėl, kad pamatė artėjančio referendumo jėgą, kad 600 000 žmonių parašų jau

nebegalima numesti į šalį, tų žmonių suklaidinti nepavyks.

Galėjome stebėti labai keistų dalykų, keisto blaškomosi pačiame Seime – antai buvo itin skubiai priiminėjamas naujas Referendumo įstatymas su visokiomis klūtimis, apribojimais, gasdinimais, apsunkinimais. Ko tik ten nebuvo prisigalvoję! Paskui jau suvokė daugelio tų dalykų absurdiškumą, atsiskakė jų, o vis dėlto liko dar tiek, kad ir Konstitucinis teismas turėjo pasakyti, kas yra neteisėta, kokie apsunkinimai naujame Referendumo įstatyme yra padaryti nusižengiant Konstitucijai. Ir dar šį tą pasakys, kad tik spėtų. Įgudę nusižengėliai visiems paliko mažą laiką.

O referendumas eina pirmyn. Valdžia skubiai bandė siūlyti Seime kokius kitus indėlių kompensavimo būdus. Gal būt, pasiūlys jų dar ir prieš balsavimą, kad žmonės Lietuvoje (kaip ir užsienio svečiai) būtų nukreipiami vien tik į indėlių problemą, nors tame, ką siūlo valdžia, jokio konkretumo nėra; tuo 10% biudžetinio kompensavimo keliu korupcija nestabdoma, tiktai biudžetas alinamas, prieš ką pasisako ir Tėvynės Sąjunga, ir užsienio ekspertai. Įstatyme, kuris teikiamas referendumui, yra konkrečiai numatyta ir iš ko, ir kiek – dešimt milijardų pagal 1994 metų sausio 1 dienos kainų indeksą, tai realiai egzistuojantis turtas, kurio nors dalį panaudojus tam tikslui, jau galima palengvinti žmonių gyvenimą ir atgaivinti patį ūkį, tvarkyti finansus, neleisti chaoso, galų gale tramdyti ir draugų bei valdininkų išsismaginimą ne-

teisėtai praturtėti. Į tą didelį įstatymą yra mat įjungtas ir anksčiau Seimo priimtas, paskui daugumos vėl atmetas įstatymas, kuris liepia deklaruoti kiekvienais metais valstybės pareigūnų turtą bei pajamas – nuo Prezidento iki policininko! Kad būtų matoma, iš ko žmonės gyveno ir kaip jie praturtėjo, ar tas praturtėjimas yra teisėtas, ar atitinka gaunamą atlyginimą. Visi puikiai supranta, kad ne vieno pareigūno susikraunama didžiulis turtas, nė iš tolo neatitinkantis atlyginimo. Nors Seimo dauguma, panaudojusi net Prezidentą, taigi visa LDDP viršūnėlė tą įstatymą atmetė, palikusi sau laisvas rankas neteisėtai turėti dar bent vienerius ar keiserius metus, vis dėlto šiandien dar galima juos tramdyti. Priimtas referendumas įstatymas uždės neblogą apynasrį didelei burnai, ryjančiai viską, kas jai nepriklauso.

Neveltui matome, kaip skubiai yra stengiamasi privatizuoti didžiulias įmones, kurių kapitalas leistų daug ką gero padaryti, jeigu jis būtų indeksuotas ir privatizuotas maždaug normaliai ir teisėtai. Matyt, valdžia bijo referendumo ir nori pasitvarkyti kiek galima greičiau, iki jo. Įtūžimas ir baimė, kuo taip labai pratrūko neatsinaujinančioje "Dienoje" ponas Juozas, juolab įsidėmėtini. Tai tam tikra LDDP valdžios prisipažinimo elgsena – kuo ji šiandien labiausiai suinteresuota, o kartu tai ir pripažinimas, kad referendumas gali korupcijos arba valdiškų nusikaltimų blogybes iš tikrųjų sustabdyti.

Žmonės dar gali tai padaryti. Tokia galimybė yra, ja reikia pasinaudoti. **Bendras reikalas!**

togiu laiku ir t.t. Į organizatorių argumentus dėl nepaankankios referendumo datos, LDDP ideologijos lyderis G. Kirkilas su neslepia ciniškumu atkerta: "mūsų teisė organizuoti referendumą taip kaip patogu mums". Kas tie "mes" – Kirkilas nepasakė, bet reikia manyti, jog jis turėjo omenyje anksčiau minėtą "politbiurą ir Co."

Žodžiu, vyksta nelygi dvikova. Valdžios piramidės igula tikisi, jog, pasinaudodama jos galioje esamomis priemonėmis, palauš žmonių valią ir švęs pergalę. Tą piramidę apguliosios jėgos viliasi, kad viršų turėtų paimiti žmonių troškimas gyventi žmoniškai. Kuri gi pusė laimės iš anksto prognozuoti, turėdami omenyje šalį apėmusį apatiškumą, niekas nesiryzta.

Dar vienas įvykis, pradžioje atrodęs gana viltingu ir sukėlęs tam tikrą emocijų, buvo patikslintos vyriausybės programos svarstymas

AMBASADORIUS A. EIDINTAS IEŠKO DINGSTIES

Dr. Alfonsas Eidintas, Lietuvos ambasadorius JAV, buvęs sovietinis istorikas, eilės straipsnių ir knygų autorius, atsiųstame labai ilgame "laiske redakcijai" puola "A.J." dėl straipsnio "Istorijos užkulisiuose" patalpinto "Darbininke" 1994 m. liepos 1 d.

Nors ilgo laiško pradžioje autorius ir pamini, kad "Šias polemines pastabas rašau ne kaip Lietuvos Valstybės pareigūnas, o kaip žmogus ir istorikas...", dr. A. Eidintas įvadiniam lydraščiui naudoja oficialų "Lietuvos Respublikos Ambasados Washington" lapą ir pasirašo "Dr. Alfonsas Eidintas, Ambasadorius".

Dr. Eidintas laiško viduryje išsireiškia: "Būtų įdomu sužinoti, ar pirmame "Darbininko" puslapyje išspausdintas "A.J." straipsnis yra redakcijos ar jos asmeninė nuomonė"? Toje pačioje laiško pastraipoje dr. Eidintas save

mini kaip "daugiatomės "Kančių istorijos" rengimo koordinatorių ir organizatorių".

Šiuo klausimu negali būti nuomonių skirtumo tarp "A.J." ir "Darbininko" redakcijos, nes čia nėra privati laisva kūryba, bet cituojamas išsireiškimas iš prof. Juozo Juzeliūno straipsnio "Kančių istorijos vingiai", išspausdinto "Lietuvos aide" 1994 m. birželio 4 d., Nr. 109. psl. 15. Tik sovietinio mentaliteto istorikas, cituodamas šaltinį, gali turėti "savo nuomonę".

Toliau savo laiške dr. Eidintas įžūliai aiškina "recenzento" ir "projekto koordinatoriaus" sąvokų skirtumą. "Darbininko" straipsnyje, ir su keliais žibintais ieškodamas, gerb. istorikas nesuras žodžio "recenzentas".

Tai koks tikslas tų Lietuvos ambasadoriaus priekabių prie JAV piliečių ir prie išeivijos lietuvių spaudos?

"Darbininko" redakcija

ATVIRAS LAIŠKAS AMBASADORIUI A. EIDINTUI

Niekada nemaniau, kad man bus suteikta tokia garbė – pats Lietuvos Ambasadorius užsiims mano asmens tyrimu. Dėkoju, kad esu taip aukštai įvertinta, ačiū už ilgą ir išsamų A. Eidinto straipsnį, atspausdintą liepos 23 d. "Drauge", Nr. 142.

Eidintas, minėdamas buvusių bendrapartiečių elito ir ankstesniųjų "mokslinių" darbų bendraautorį – V. Kašauskienės, H. Šadžiaus nuveiktus darbus, sudarant "Lietuvos kančių ir kovų istoriją" kaltina Amerikos lietuvių rėksmingomis kampanijomis, isteriškais puolimais, komunistiniu mentalitetu, tuo pačiu pripažindamas klaidas,

Seime. Ji buvo svarstoma taip pat skubos tvarka, ką, matyti, sąlygojo referendumo paskelbimas. Pavadinimas skamba iš tikro imponuojančiai – patikslinta vyriausybės veiklos programa. Deja, greitai tapo aišku, kad ta programa ne programa, o, kaip teko spaudoje skaityti, svajonių ir fantazijų netgi ne rinkinys, o kratinys. Žinoma, panaudojus balsavimo mašiną ji buvo priimta. Vėliau teko išgirsti kalbant, kad savo turiniu ta "programa" labai primena anų laikų partinės mokyklos klausytojo, besispecializuojančio propagandisto – agitatoriaus karjerai, kursinį darbą. Ką gi, gal kas nors ir pasinaudojo savo archyvine medžiaga.

Skaidu kai siekiai ir troškimai, atrodę taip lengvai įgyvendinami staiga sudužta. Tačiau prarasti vilties vistiek neturime teisės. Viltis miršta paskutinė! (Bus daugiau)

tačiau neslėpdamas ir savo džiaugsmo, jog knyga jau išėjo, ji išplatinta JAV ir platinama Lietuvoje. Atrodo, jog nuo išeivijos lietuvių skiriuosi tik tuo, jog turiu atsivežtą sovietinį mentalitetą, kai tuo tarpu jie turi, pasak A. Eidinto, veikiantį komunistinį mentalitetą. Už savo mentaliteto sovietinę dalį kaip tik turiu būti dėkinga gerb. A. Eidinto kolegoms.

Kaip sovietinis produktas negaliu polemizuoti su gerb. A. Eidintu, o siūlau skaitytojams susipažinti su J. Kelero straipsniu "Darbininke" Nr. 29.

Aurelija Janavičiūtė

BALYS AUGINAS Poezijos knyga METAFORŲ SMUKAS

Apie ją rašė:

DIRVA – Paskutinis knygos puslapis. Jį užverti ir klausai. Tylu. O tu girdi METAFORŲ SMUKO melodiją. Ir žodžius: Klajūno spyglį iš paukščio ilgesio dainos išrauk!

(V. Kavaliūnas)

TEV. ŽIBURIAI – Augino poezijos tematikos apimtis nepaprastai plati. Knyga teikia dvasinę atgaivą ir estetinį pasigėrėjimą –

(A.M. Balašaitienė)

DIRVA – Vaizdingumas yra neatskiriama poeto B. Augino prigimtinė savybė, būdinga jam. Poetas buvo savo tėvynės žemės pranašas. Laikas parodė, kad Lietuva pabudo. Pranašystė buvo tikra.

(K. Barėnas)

KNYGA GAUNAMA DIRVOJE

Kaina 12 dol. Siunčiant paštu – 14 dol.

PRAGIEDRULIAI, VILTYS IR...

(Atkelta iš 4 psl.)

(Lietuvos konservatorių) inicijuoto, taip vadinamo, ekonominio ir teisingumo referendumo. Daugelis į jį deda didžiules viltis, tikėdamiesi, visų pirma, nors iš dalies atstatyti nuvertėjusias savo santaupas ir antra – trokšdami pasiekti, kad šalyje būtų atkurta tvarka, užtikrinanti saugų jos visų piliečių gyvenimą. Ar išsipildys jų viltys, ilgai laukti nebeteks – rugpjūčio 27 referendumas įvyks. Taigi išeitų, jog apie šį reikalą daugiau net ir kalbėti nebereikėtų. Blietika tik keletą savačių palaukti referendumo rezultatų, kurie ir parodys, kiek realios buvo jų žmonių dėtos viltys. Tačiau čia iškyla vienas "BET". Pasirodo, kad LDDP viršūnėlė, pašaipiai, bet taikliai vadinama "politbiuru", nutarė referendumą leisti ir tuo pačiu metu jį žlugdyti. Kitaip tariant, nutarė iš anksto

organizuotai ir planingai žlugdyti žmonių puoselėjamas viltis.

Stebint iš šalies referendumo ruošimo eigą, nesunku pastebėti, kad valdžios piramidė iki pat jos viršūnės referendumui visomis išgalėmis priešinasi. Pradžioje šis priešinimasis, galima sakyti, išlaikė padorumo ribas, apsiribodamas atskirų siūlomų įstatymo teiginių kritika, pateikimu savų argumentų (žinoma, neimant domėn pavienių LDDP aktyvistų nekrektiškų pasisakymų). Tačiau vėliau, kada tapo aišku, jog pirmidiniai argumentai žmonių nepaveikė ir reikalingas parašų skaičius buvo surinktas, prasidėjo valdančiosios daugumos atakos, kurias pavadinti tik nekrektiškomis būtų per mažą. Seime skubos tvarka, paleidus balsavimo mašiną, priimamos Referendumo įstatymo pataisos, referendumas skelbiamas gyventojams labai nepa-

BŪRELIS LIETUVIŲ AUSTRALIJOJE

Su amerikiečių filmų žurnalistais į Sydney Filmų festivalį buvo atvykę lietuviai rašytojas Algirdas Gustaitis.

Sydney Lietuvių namuose, talkinant Antanui Kramiliui, rodė iš Los Angeles atsivežtą vaizdajuostę "Lietuviai" Nr.1

ir Nr.2. Žiūrovams labai patiko. Antanas Kramilius sutiko tuos filmus atstovauti Australijoje.

Nuotraukoje svečias tarp Sydney lietuvių veikėjų. Iš kairės: Jonas Zinkus, svečias Algirdas Gustaitis, Alfa Savickienė, Albinas Giniūnas, Kostas Ankus.

KOMP. VL. JAKUBĖNO
DRAUGIJOS VEIKLA

Chicagoje jau daugiau negu dešimtmetis veikia kompozitoriaus Vl. Jakubėno draugija, kurios tikslas yra rinkti, saugoti ir populiarinti šio žymiojo muziko kūrybą išeivijoje ir Lietuvoje. Tas sėkmingai yra daroma ir šios draugijos veikla yra plečiama, ypatingai Lietuvoje, kur yra įsteigtas jos skyrius.

Ši veikla dar labiau pagyvėjo, kuomet buvo nutarta iškilmingai paminėti kompozitoriaus 90 metų gimimo sukaktį. Apie tą minėjimą, kuris įvyko gegužės mėnesį, Chicagoje ir trijuose miestuose Lietuvoje, jau buvo nemaža rašyta ir iš to buvo galima susidaryti vaizdą, jog kompozitorius atžymėtas tikrai prasmingai.

Draugijos veikla ir šie minėjimai buvo aptarti vėliausiame draugijos valdybos posėdyje Chicagoje. Buvo pasidžiaugta gražiais renginiais Vilniuje, Kaune ir Biržuose. Pagal galimybes, patenkinamai pravestas ir minėjimas Balzeko lietuvių kultūros muziejuje. Čia visur neapsieita be didelių pastangų ir, žinoma, lėšų, kurias dabar sutelkti yra sunkiau negu ankstesniais metais.

Posėdyje buvo priimtas prof. dr. L. Šimučio, Chicagoje gyvenančio muzikos veterano, atsistatydinimo iš valdybos prašymas. Dr. Šimutis nusiskundė silpnėjančia sveikata ir kitais išpareigojimais, dėl ko jam jau neįmanoma tęsti veiklą Draugijos valdyboje. Dr. Šimučiui buvo padėkota už jo įnašą Draugijai.

Be to buvo nutarta į valdybą pakviesti du aktyvius muzikos pasaulyje darbuoto-

jus: solistę Aldoną Buntinaitę ir dirigentą Arūną Kaminską. Jiems sutikus įsijungti į valdybą, dabar ji pasipildė naujomis pajėgomis ir bus galimybė tęsti veiklą geriau ir našiau. O artimiausiu laiku – 1995 m. Chicagoje yra numatomas plačios apimties komp. Vl. Jakubėno kūrinų koncertas (norima net su simfoniniu orkestru).

Taip pat pasidžiaugta, kad Lietuvoje jau išspausdinti du kompozitoriaus dainų rinkiniai: "Jėzau, Tu mano gyvybė" ir "Už jūrų marių". Šiuo metu yra spausdinamas didelės apimties (92 pusl.) gaidų sąsiuvinys "Vai eičiau, aš eičiau". Taip pat spaustuven atiduota ir monografija apie V. Jakubėną, turinti 350 pusl. Visi šie darbai pareikalavo daug pinigų ir draugija žada skelbti lėšų telkimo vajų, norint šiuos ir kitus užsimojimus įgyventinti. Pats didžiausias žygis būtų Vl. Jakubėno baleto "Vaivos juostos" pastatymas Baleto ir operos teatre Vilniuje. Draugijos pastangomis ir lėšomis šis baletas buvo galutinai paruoštas statymui.

Valdybos posėdyje buvo paliesta ir daugiau dalykų. Paminėtas faktas, jog Vl. Jakubėno didžiulis simfoninis kūrinys orkestrui ir chorui – "Mano pasaulis" buvo atliktas Pasaulio lietuvių dainų šventės rėmuose vykusiame simfoninės muzikos koncerte Baleto ir operos rūmuose Vilniuje.

Beje, dabartinę draugijos valdybą sudaro: Edvardas Šulaitis (pirm.) Erika Brooks, Edmundas Brooks, Povilas Mielulis, Aldona Buntinaitė, Arūnas Kaminskas. (eš)

Štai, kurie padeda
išlaikyti lietuvišką
laikraštįA t n a u j i n d a m i
prenumeratą ir kitomis
progomis Dirvai auکوjo:

Rasys JA., Cambridge,	75.00
Eymontt M., Cherry Hill ...	20.00
Ramanauskas J., Metuchen .	10.00
Bortkevičius J., N. Brunsw. .	10.00
Rastienienė E., Jamaica	10.00
Vitkauskas S., College Pk. .	20.00
Armanienė E. Baltimore,	70.00
Bočiūnas F., Sunny Hills	5.00
Tuskenis K., W. Palm Bear .	5.00
Juozaitis J., Juno B.	50.00
Mackiala D., Gulfport	20.00
Mastis R., St. Pete	10.00
Taruška J., St. Pete	15.00
Gedvilienė B., Willowick	5.00
Itomlenskis M., Cleveland .	10.00
Apanavičius R., Euclid	10.00
Akelaitis V., Cleveland	10.00
Bermotas B., Cleveland	10.00
Ilendienė J., Cleveland	5.00
Miškinis V., Cleveland	10.00
Žygas O., Cleveland	10.00
Mikonis J., Richmond Hts .	20.00
Vasaris J., Barborton	5.00
Memenas V., Bloomfield H. .	20.00
Valiukėnas Br., Dearborn	5.00
Gepneris J., Union Pier	5.00
Dargis V., Madison	20.00
Šulas Pr., Portage	20.00
Kasis J., Orland Pk.	10.00
Dundzila D., Clarendon H. .	20.00
Juodelis B., Willowbrook ..	10.00
Barmus L., Chicago	15.00
Paulius S., Chicago	5.00
Poderys V., Chicago	20.00
Vaitkus I., Chicago	5.00
Antanėlis A., Omaha	10.00
Drukteinis R., Omaha	10.00
Povilaitis J., Omaha	10.00
Leknius K., Sun City	20.00
Maželis P., Los Angeles	20.00
Reivydas L., Los Angeles ..	20.00
Gricius K., Santa Monica ..	10.00
Korius Z., Santa Monica ...	30.00
Grigas C., Salinas	10.00
Kuolas A., Canada	20.00
Žatkus A., San Bernardino .	20.00
Švarcas R., W. Newbury ...	20.00
Jančiukas A., Toledo	10.00
Šliogeris G., Long Island ..	20.00
Urbonas V., Los Angeles	5.00
Silkaitis R., Beachwood	8.00

Visiems aukotojams
nuoširdžiai dėkojameSUDAROMA LIETUVOS
SEIMO IR LIETUVIŲ IŠEIVIJOS
ŠIAURĖS AMERIKOJE KOMISIJA

Šį pavasarį Detroite, Michigane, vykusiame JAV ir Kanados LB kraštų valdybų pasitarime dalyvaujančių pritarimo sulaukė siūlymas Lietuvos Seimo įstatymu formalizuoti Lietuvos ir užsienio lietuvių ryšius. Buvo pasisakyta už nuolatinės komisijos sukūrimą, kurios paskirtis būtų puoselėti Lietuvoje ir Šiaurės Amerikoje (JAV-se ir Kanadoje) gyvenančių lietuvių bendradarbiavimą, rūpintis apipuse pagalba ir parama, keistis mokslinė, kultūros ir kita informacija, teikti pasiūlymus Lietuvos Seimui ir kitoms valstybėms institucijoms komisijos veiklos klausimais.

Konkrečių žygių minėto siūlymo įgyvendinimo reikalu ėmėsi liepos mėnesį Lietuvoje viešėję JAV LB Krašto valdybos pirm. Vytas Maciūnas, vykdomoji vicepirm. adv. Regina Narušienė ir Visuomeninių reikalų tarybos pirm. Algimantas Gečys. Atvykę Lietuvon savo lėšomis, LB pareigūnai trejetą dienų praleido Lietuvos Seime, susitikinėdami ir įtaigodami politinių partijų vadovus įstatymu sukurti Lietuvos Seimo ir lietuvių išeivijos Šiaurės Amerikoje komisiją. Kalbantis su partijų vadovais motyvuota, kad jei panašaus pobūdžio komisija anksčiau būtų veikusi, būtų buvę galima sumažinti, jei ne išvengti, išeivijoje kilusių nepasitenkinimų dėl pilietybės atstatymo, muitų bei vizų mokesčių, nuosavybės atgavimo, atskaitomybės už labdarą, neteisėtos emigracijos ir kitais išeivijai opiais klausimais. LB-nės atstovai asmeniškai pasimatė su Tėvynės sąjungos pirm. Vytautu Landsbergiu, Centro sąjungos pirm. Romualdu Ozolu, Socialdemokratų partijos pirm. Aloyzu Sakalu, Tautininkų sąjungos pirm. Rimanu Smetona, Krikščionių demokratų partijos pirm. pavaduotoju I. Uzdaviniu ir amb. Č. Stankevičiumi, Politinių kalinių ir tremtinių sąjungos pirm. Baliu Gajausku, ir su Lietuvos demokratinės darbo partijos pirm. Adolfu Šleževičiumi, kurio taip pat esama Lietuvos ministru pirminin-

ku. Kiek anksčiau klausimas buvo aptartas ir pritarimas gautas iš Demokratų partijos pirm. Sauliaus Pečiūno.

Siūlymui sukurti komisiją pritarė visų Seime atstovaujamų partijų vadovai. Lietuvos Seimo teisiniam skyriui talkinant, dviejų dienų bėgyje buvo paruoštas Lietuvos Respublikos Seimo nutarimo projektas Nr. 1079. Pagal projektą, komisija sudaro devyni Seimo nariai (po vieną atstovą nuo politinių partijų ir politinių organizacijų), penki JAV ir trys Kanados Lietuvių Bendruomenių tarybų parinkti atstovai. Komisija darbo posėdžiams renkasi nemažiau kaip du kartus per metus. Išnagrinėjusi klausimus ir ištyrusi problemas, komisija paruošia pranešimus Seimui, parengia įstatymo projektus. Komisija priima sprendimus bendru susitarimu. Komisijos posėdžiuose su patariamąjo balso teise kviečiami dalyvauti Lietuvos vyriausybės, ministerijų ir kitų valstybės ir visuomeninių institucijų atstovai. Komisijos nariai turi teisę Lietuvoje ir užsienio valstybėse priimti liudijimus ir pravesti apklausą su jos veikla susijusiais klausimais. Seimas skiria patalpas Seimo rūmuose komisijos veiklai, o Lietuvos valstybė finansuoja komisijos veiklą iš valstybės biudžeto. Komisija steigama ketverių metų laikotarpiui. Jam pasibaigus, Seimas įvertins jos atliktą darbą ir priims sprendimą dėl tolesnės komisijos veiklos. Komisijai pirmininkauja vienas iš Seimo narių ir vienas iš LB tarybų skirtų atstovų.

Rugpjūčio mėnesio pabaigoje Lietuvos Seimas svarstys paruošto įstatymo projektą. Jį priėmus, komisija veiklą pradėtų dar šiais metais. Neabejojama, kad komisija galėtų tapti būtinu forumu nagrinėti bei spręsti išeiviją ir Lietuvą liečiančius klausimus. Tikimasi, kad pašalinės jėgos ir asmeninės ambicijos nuo bėgių nenuvers šiuo metu į laimėjimą sėkmingai riedančio svarbaus projekto.

LB Inf. / Alg. Gečys

ST. POVILAITIS VĖL DAINUOS CHICAGOJE

Estrados dainininkas Stasys Povilaitis nusprendė dar kartą atvykti Amerikon ir padainuoti tose vietovėse, kur jis dar nebuvo viešėjęs.

Išimtį žada padaryti Chicago, kur įvyks jo trečiasis koncertas. Tai įvyks rugsėjo 10 d. (šeštadienį) 8 val. vak. Jaunimo Centre. Šiuo koncertu bus pradėtas Chicago lietuvių rudens sezonas, ku-

ris, kaip ir visada, bus pilnas įvairiausių renginių.

Sol. St. Povilaičio kitus pasirodymus Amerikoje apsiėmė suorganizuoti JAV Lietuvių Bendruomenės krašto valdyba, kai kur per savo Apylinkes.

Šį kartą Chicagoje ir kitur sol. Povilaitis savo koncertuose žada padainuoti ir naujų dainų. E.Š.

ISPŪDŽIAI APLANKIUS LIETUVĄ

Dr. Mary Beadle

(John Carroll Universiteto komunikacijos fakulteto profesorė)

Dėstydamas Walsh Universitete N. Cantone turėjau daug įvairių tautybių studentų ir viena iš jų buvo nepaprastų gabumų lietuvaitė Dovilė Budrytė. Dovilę sutikau prieš du metus Walsh universitete pirmajame komunikacijos kurse. Tame kurse studijavo dar dvi studentės iš Argentinos ir Rusijos. Kaip ir dauguma amerikiečių galvojau, kad lietuvė ir rusė yra tas pats. Jas rišo ta pati sovietinė sistema, bet po apsilankymo Lietuvoje man paaiškėjo, kad tai visai skirtingi žmonės ir kultūros.

Dovilę ir Budrių šeimą šį pavasarį aplankiau Lietuvoje ir patyriau nepaprastą vaišingumą.

Mažai žinojau apie Lietuvą, nors jos istorija padarė stiprų įspūdį. Daugiau sužinojau, kai ten pabuvojau, pamaciau istorines vietas, sutikau žmones, patyriau jų stiprumą ir atsparumą okupacijoms ir priespaudoms. Vilniuje pastebėjau didelę pažangą ir kontrastą palyginus su Rusija. Vyksta statybos, kraštas atsijaunina. Bet didžiausią įspūdį padarė žmonės branginantys savo praeitį. Beveik visos bažnyčios atnaujintos. Aplankiau Aušros Vartus, sužinojau, kad net sovietmečiu ši šventovė nebuvo uždaryta.

Kryžių kalnas prie Šiaulių nepaprastas tikėjimo simbolis. Man pasakojo, kad kryžiai būdavo atstatomi po sunaikinimo. Galvojau, ar amerikiečiai turėtų tiek jėgos kovoti už savo tikėjimą. Bet tai nebuvo progos išbandyti.

Visame krašte statomi paminklai. Prie Panevėžio miške medinė liaudies skulptūra žymi partizanų kapus. Tame pačiame miške buvo ir nacių nužudyti žydai, jų atminimui irgi statomi paminklai. Vilniuje yra žydų genocido muziejus. Paminklas prie futbolo aikštės primena, kad čia buvo žydų kapinės. Pastebėjau, Lietuvos žmonių pastangos priminti holokaustą

to aukas ir tai paneigia nuomonę, kad tų kraštų žmonės yra nusistatę prieš žydus.

Kitos rūšies paminklas yra KGB rūmai Vilniuje. Jie atviri lankytojams. Ejom per kalinių kameras ir kankinimo celes. Abi su Dovile labai jaudinomės. Kalbėjom su buvusiu kaliniu, jis negalėjo baigti minties – pravirko. Susidūrimas su tokiu skausmu ir kančių prisiminimu buvo mudviem sunkiai pakeliamas. Aš nedrįsau eiti į kankinimo kambarį, bet mačiau kraujo dėmes ant sienų. Ten dabar yra mažas altorius su kryžiumi ir votivos žvake.

Mano studentė susijaudinus kalbėjo – ji kas dieną praeidavo pro šiuos pastatus ir nežinojo kas viduje dedasi.

Ne tik paminklai liudija lietuvių charakterį. Buvau nustebinta žmonių nepaprastu vaišingumu. Aplankėm Dovilės tetą. Jos tėvas partizanas žuvo pasipriešinant okupantui, ji su savo močiute buvo išvežtos į Sibirą. Ši moteris sutiko mane su vaisėmis, ašaromis ir tostų. Aš buvau pirmoji amerikietė peržengusi jos slenkstį. Ji per mane dėkojo Amerikai, kad suteikia sąlygas jos seserėčiai įsigyti mokslą.

Dovilės tėvas pasakojo, kad laisvės jie ilgėjosi visus 50 metų. Jis pasakė, kad dar daug pastangų teks padėti, kol bus tikra nepriklausomybė. Pensininkė mokytoja, nežiūrint sunkios finansinės būklės sakė – nėra kelio atgal.

Susitikimas su Vilniaus universiteto studentais buvo labai įdomus. Tie, kuriuos sutikau, pasiryžę statyti Lietuvos ateitį. Dovilė prisipažino, kad galėtų susikurti patogų gyvenimą JAV baigus aukštąjį mokslą, bet ji ir jos draugai savo mokslą ir jėgas skirs Lietuvai.

(Lietuvių kalba spaudai paruošė Aldona Stempužienė)

P.S. Dr. Mary Beadle ir Greg Priddy transliuos eilę pasikalbėjimų per "Tėvynės Garsų" radijo programą.

Šv. Kazimiero kapinės Chicagoje, kur prie kapinių steigėjų paminklo vyko speciali programa, šiose jau 90 metų egzistuojančiose kapinėse palaidotiesiems atminti. Ed. Šulaičio nuotr.

LITUANISTIKOS TYRIMO IR STUDIJŲ CENTRE

Algirdas Titus Antanaitis, literatas ir literatūros kritikas, prieš išvykdamas į Kauną dėstyti išeivijos literatūros istorijos kursų Vytauto Didžiojo Universitete, rado savo paskaitoms praturtinti vertingos medžiagos Lituanistikos Tyrimo ir Studijų Centre. Pakviestas VDU rektoriaus prof. dr. Broniaus Vaškelių, jis dėstys apžvalginį ir vieną iš bletristikos kursų rudens semestre.

Artėjant Alicijos Rūgytės mirties dešimtajai sukakčiai (1995 m. birželio 20 d.), Lituanistikos Tyrimo ir Studijų Centras parinko dr. Kęstutį Pečkų iš Vilniaus Pedagoginio Universiteto parašyti išsamią monografiją apie šią žymią pedagogę, istorikę ir visuomeninę. LTSC pirmininkas prof. dr. Jonas Račkauskas prašo visų, kurie pažino A. Rūgytę, padovanoti arba paskolinti veikalui šaltinių: išlikusių jos laiškų, nuotraukų, iškarpų ir panašių dalykų, arba atsiųsti savo prisiminimų apie ją. Dr. Pečkus, VPU dėstytojas ir pedagogikos istorijos specialistas, iki šių metų pabaigos darbuosis Chicagoje, kur LTSC apimtyje organizuoja užsienio lietuvių švietimo archyvą.

Lituanistinių mokyklų vedėjams, mokytojams ir švietimo Tarybos nariams Lituanistikos Tyrimo ir Studijų Centras ką tik išsiuntė apie 150 laiškų, prašydamas atsiųsti mokyklų istorinės ir dabartinės veiklos medžiagos Centre kaupiamam užsienio lietuvių švietimo archyvui. Buvę mokytojai ir mokiniai šiuomi irgi prašomi prisidėti prie lituanistinio švietimo dokumentacijos apsaugojimo nuo išnykimo, archyvui perleidžiant dar turimus raštus, nuotraukas ir leidinius. Pasiūti galima su dr. Kęstučiu Pečkumi, archyvo tvarkytoju, LTSC tel. (312-434-4545)

A. Zailskas

Tautiečių kultūrinis gyvenimas Maskvoje

Lietuvos ambasados Maskvoje iniciatyva lietuvių kultūrinis gyvenimas Maskvoje nuolat skatinamas ir gyvinamas. Gegužės 27 dienos p vakary ambasados kino salė vos talpino tautiečius. Čia su Maskvos lietuviais susitiko žinomas dainininkas – satyrikas Vytautas Kernagis. Jo dainos aktualiais gyvenimo klausimais, kurioms muziką ir žodžius sukūrė pats autorius, vakaro dalyvių buvo šiltai sutiktos. Daugeliui savo dainų V. Kernagis panaudoja lietuvių klasikinės ir šiuolaikinės poezijos tekstus. Svarbu, kad klausytojas neuobodžiautų, pasmerktų blogį, palaikytų gerį, kartu su autoriumi pakiltų virš kasdienybės...

Pusantros valandos neprailgo, rodos, kad mūsų pokalbis su dainininku netruko ir penkių minučių...

O vėliau ambasada pakvietė tautiečius į dailininko Viktoro Binkio darbų parodą. Autorius pateikė 16 avangardistinių paveikslių. Didžiausią lankytojų dėmesį patraukė paveiksiai, skirti apibendrinančiai, filosofinei tematikai, kaip "Kelį įveiks einantysis", "Paminklas pažinimo obuoliui", "Liudininkas", "Savojo likimo durys" ir kt.

Susipažinę su dailininko darbais tautiečiai padėkojo už malonią popietę ir jam palinkėjo tolimesnės kūrybinės sėkmės. Iki naujo susitikimo!

K. Juodis

SANTAROS-ŠVIESOS federacijos 41-jo suvažiavimo II dalies, 1994 m. rugsėjo 8-11 d., Lietuvių Centre, 14915 127th St., Lemonte, Illinois, PROGRAMA

Ketvirtadienis, rugsėjo 8 d.

2 val. Vytautas Adomaitis, "Vakarų samprata Lietuvos jaunimo galvosenoje". Algis Mickūnas, "Filosofinis susitikimas su Sfinksu".

8 val. vak. Rimvydas Glinskis, "Pirmų aukštų revoliucija".

Penktadienis, rugsėjo 9 d.

9:30 val. ryt. Simpoziumas: "Atviras ar uždaras centras Lietuvos politikoje?". Jonas Pabedinskas, Julius Šmulkestys, Jonas Valaitis.

Loreta Mačianskaitė, "Eimunto Nekrošiaus 'Mažosios tragedijos'".

2 val. Leonidas Donskis, "Dvi Lietuvos kultūros: intelektualų ir inteligentų kolizijos ir ateities dialogo galimybės".

Ilona Gražytė-Maziliauskienė, "Žmonės be šešėlių – Jolitos Skabliauskaitės kūryba".

Sandaros – Šviesos, Algimanto Mackaus Knygų Fondo, Metmenų, Am & M Fundacijos ir Multidisciplinariųjų Studijų Instituto posėdžiai.

Kultūriniai projektai Lietuvoje.

8 val. Simpoziumas: "Vakary ir Lietuvos filosofijų santykių problemos". Leonidas Donskis, Algis Mickūnas, Andrius Valevičius.

Šeštadienis, rugsėjo 10 d.

9:30 val. ryt. Kęstutis Navakas, "Vilniaus disidentizmas ir Kauno dekadentizmas". Andrius Valevičius, "Leono Karsavino filosofija".

2 val. Aleksandras Štomas, "Rusija ir Baltijos valstybės: istorija ir perspektyvos".

Tomas Venclova, "Daugiakultūriškumo problema Vakaruose ir Rytų Europoje".

8 val. Literatūros vakaras: Vitalija Bogutaitė, Kęstutis Navakas, Liūnė Sutema, Tomas Venclova.

Naujų knygų sutiktuves.

Sekmadienis, rugsėjo 11 d.

10 val. Valdas Adamkus, "Lietuvos ateities vizija".

Norintieji suvažiavime dalyvauti prašomi iki rugsėjo 6 d. registruotis pas Mariją Paškevičienę, 306 55th Place, Downers Grove IL 60516. Tel. 708-852-3887.

Kas domisi – kviečiami.

Kryžiai Kančių kalnelyje Skriaudžiuose (Marijampolės r.), kur ilsisi daug partizanų. L. Kulbienės nuotr.

LIETUVIŲ TAUTININKŲ SAJUNGOJE

Apie tautininkų veiklą iš Vilniaus praneša LTS sekretorius R. Giliauskas

◆ Birželio 18 d. įvyko Tautininkų sąjungos tarybos, o birželio 23 d. – LTS valdybos posėdžiai, kuriuose buvo išnagrinėta parašų rinkimo dėl pirmalaikių Seimo rinkimų laikotarpio politinė padėtis Lietuvoje. Pažymėta, kad pradėjus parašų rinkimo akciją, atsisakė ją remti Centro partija, socialdemokratai, Lietuvos Sąjūdis, Tėvynės sąjunga (Lietuvos konservatoriai), Krikščionių demokratų partija, tačiau visuomenės dalis aktyviai pritarė pirmalaikių Seimo rinkimų idėjai ir parašų rinkimas daugelyje rajonų ir miestų vyko sklandžiai, per 6 savaites surinkta per 220 tūkst. parašų. Tačiau tautininkai, matydami įtakingų politinių jėgų nepritarimą pirmalaikiams Seimo rinkimams ir nenorėdami, kad šis referendumas taptų opozicinių jėgų nesantaikos priežastimi, ypač artėjant savivaldybių rinkimams, nutarė pasiūlyti piliečių iniciatyvinei grupei parašų rinkimą, nutraukti.

Spaudos konferencijoje LTS pirmininkas pareiškė, kad kai tapo aišku, jog didžiausiomis ir įtakingiausiomis save laikanti opozicinės partijos neremia parašų rinkimo, tautininkai priėjo prie paprastos išvados: tos partijos nerems nei paties referendumo, nei jo idėjos. O pralaimėti šio referendumo jokių būdu nebuvo galima, tačiau taip galėjo atsitikti, jeigu kai kurios opozicinės partijos būtų agitavę prieš jį.

Tautininkų sąjungos taryba ir valdyba įsitikinusi, kad parašų dėl pirmalaikių Seimo rinkimų akcija daugelio piliečių ir politinių sluoksnių buvo įvertinta teigiamai.

Birželio 28 d. "Lietuvos ryto" dienraštyje Romualdas Ozolas rašė, kad "Lietuvių tautininkų sąjunga ... sugebėjo įveikti save ir dėl principiškai svarbios opozicinių partijų vienybės išsaugojimo atsisakė tolesnio parašų rinkimo referendumui reikalingus parašus, ir kad su šia partija reikia skaitytis".

◆ Birželio 26 d. Dubingiuose buvo paminėtos lietuvių tautos tragedijos metinės – prieš 50 metų trys lenkų Armijos krajos brigados, kurioms vadovavo buvęs Lenkijos armijos rotmistras, žvėriškai išžudė per šimtą Dubingių, Bijutiškio, Joniškio, Inturkės apylinkių lietuvių, nepagailėję ir vaikų. Minėjimo renginiuose dalyvavo didelis būrys žmonių iš gretimų rajonų ir Vilniaus, daugelio Lietuvos politinių ir visuomeninių organizacijų

atstovai. Nuo Lietuvių tautininkų sąjungos mitinge kalbėjo Rimantas Smetona, virš būsimą paminklo pamatinio akmens buvo nuleista gedulo juosta perrišta Tautininkų sąjungos vėliava.

◆ Liepos 8 d. Vilniaus priemiestyje Verkiuose įvyko pirmasis pasaulio lietuvių tautininkų kongresas "Pasaulio lietuvių tauta Lietuvoje". Iš kviestų 150 asmenų į kongresą atvyko 127 dalyviai iš Australijos, Jungtinių Amerikos Valstijų, Rusijos, Urugvajaus, Vokietijos ir Lietuvos, tautininkų skyrių ir valdybų, kitų valdymo institucijų atstovai, tautininkai veteranai.

Kongreso atidarymo ceremonija Verkiuose vyko dalyvaujant aktoriams Tomui ir Perliui Vaisietoms ir lietuvių liaudies dainų klubo "Raskila" dainininkams. Ant Mokslininkų rūmų parko aukuro buvo uždegta ugnis, ištarti prakilnūs žodžiai Lietuvos valstybės ir jos didžiųjų kuni-gaiškių garbei, palydėti senovės lietuvių dainomis. Kongreso dalyvius sveikino rūmų direktorius Telesforas Urbaitis.

Rūmuose vyko atvažiavusio į Lietuvą Aloyzo Valušio tapybos darbų paroda.

Baltąją salę puošė Valstybinė ir Tautininkų sąjungos vėliavos, kongreso emblemą.

Dalyviams buvo įteikti kongreso atminimo vardiniai ženklai.

Posėdžiams vadovavo LTS pirmininkas Rimantas Smetona ir ALTS pirmininkas dr. Leonas Kriaučeliūnas. Kongreso atidarymo įžanginį žodį tarė Rimantas Smetona.

Sugiedojus Lietuvos Respublikos valstybinį himną kongresas delegavo Rimantą Matulį, Gailutę Stepnavičienę, Bronislavą Staliūnionytę (Urugvajus) ir Rimantą Giliauską padėti gėlių ant dr. Jono Basanavičiaus kapo Rasose.

Darbotvarkėje numatytus pranešimus skaitė: teisininkas Vytautas Abraitis (JAV), inžinierius Jaunutis Nasvytis (JAV), ALTS pirmininkas dr. Leonas Kriaučeliūnas (JAV), Seimo narys prof. dr. Mečislovas Treinys ir Seimo LTS Frakcijos seniūnas dr. Leonas Milčius.

Pagerbus tautininkus, įstojusius į LTS iki 1940 m., kalbėjo tautininkas veteranas Juozas Mozūraitis iš Marijampolės, laikraščio redaktorius Juozas Šalčius iš Jonavos, atkurtos LTS pirmasis pirmininkas Rimantas Matulis, St. Peterburgo valstybinio jūrų tech. universiteto

prorektorius Paulius Pleševičius (Rusija), Seimo narys Alvydas Baležentis ir kiti oratoriai.

Daugų skyriaus pirmininkui Alfonsui Truncėi, įstojusiam į Tautininkų sąjungą 1924 m., buvo įteiktas naujas LTS nario bilietas.

Dr. Leonas Kriaučeliūnas pažymėjo Pasaulio lietuvių tautininkų kongreso reikšmę ir jį įvertino. Jo nuomone, tokie kongresai turėtų įvykti kas treji metai.

Rimantas Smetona pasakė baigiamąją kalbą ir pasiskelbė apie Pasaulio lietuvių tautininkų kongreso posėdžio pabaigą.

Rytojaus dieną LTS būstinėje įvyko kongreso antrasis posėdis, kuriame dalyvavo ALTS atstovai, konsulas Vytautas Čekanauskas, Jaunųjų tautininkų santalkos ir LTS valdybos nariai. Buvo išklaudyta informacija apie LTS veiklą, bendradarbiavimo su ALTS perspektyva, aptarti Seimo sudarymo ir įstatymų priėmimo, savivaldybių rinkimų, Seimo LTS frakcijos veiklos, parašų rinkimo dėl pirmalaikių Seimo rinkimų akcijos, LTS spaudos ir paramos LTS, kiti reikalai.

Buvo pasiūlyta LTS valdybai aptarti laikraščio "Viltis" leidybos bei ALTS paramos LTS sąlygas ir pateikti išvadas atvykusiems ALTS atstovams.

Nutarta Pasaulio lietuvių tautininkų kongresus organizuoti ne rečiau kartą per trejus metus.

◆ Dalykiniai susitikimai LTS būstinėje vyko liepos 10-11 ir kitomis dienomis. Išklaudyta Jaunųjų tautininkų santalkos vicepirmininko Šarūno Pusciaus informacija

apie santalkos veiklą, ALTS pirmininkas dr. Leonas Kriaučeliūnas ir išdininkas Oskaras Kremeris Jaunuosius tautininkus gražiai parėmė ir palinkėjo jaunatviško veiklumo.

ALTS atstovai domėjosi Lietuvos tautininkų platesnėmis galimybėmis stiprinti LTS finansinę – ūkinę bazę savomis jėgomis.

ALTS ir Lietuvos tautininkų veiklai plėsti vajaus komiteto atstovams įteikti LTS padėkos už paramą laiš-kai.

Per "Dirvos" laikraštį dar kartą dėkojame Amerikos lietuviams, taip gražiai remiantiems Lietuvių tautininkų sąjungą, ir vajaus organizatoriams, tardami visiems, visiems nuoširdų lietuvišką ačiū. Darbu stengsimės pateisinti Jūsų viltis įgyvendinant tautininkiškas idėjas, vienijant pasaulio lietuvius pastangoms, kad gyvuotų ir stiprėtų mūsų Tauta ir Valstybė.

◆ Pirmasis Pasaulio lietuvių tautininkų kongresas buvo gražiai aprašytas Lietuvos laikraščiuose, parodytas per valstybinę televiziją. Spaudos konferencijoje LTS pirmininkas Rimantas Smetona sakė, jog kongresas aptarė dvi pagrindines temas – pirma, kaip susigrąžinti i tautą išklydusius ir nutolusius, antra – kaip sugrįžti i Tėvynę. Vien JAV gyvena per 800 tūkst. žmonių, kurių gyslose teka lietuvių kraujas, bet ne visi dalyvauja lietuviybės judėjime. Kalbėta, kaip įsitraukti i Lietuvos politinį, kultūrinį, ekonominį, visuomeninį gyvenimą, išspręsti pilietybės reikalus, grąžinti turėtą nuosavybę. Siekiama padėti tremtiniais, išeiviams bei jų palikuonims grįžti i Tėvynę.

Stengsimės, kad užsienio lietuvius greičiau pasiektų brošiūra ir vaizdajuostė apie kongresą.

◆ Vilniaus tautininkai su LTS vėliava liepos 16 d. dalyvavo Trakuose, Vytauto didžiojo gimtinėje, Lietuvos Vytautų klubo narių II suvažiavime – Lietuvos Vytautų sambūryje ir paminklo kunigaikščiui Vytautui atidengimo iškilmėse. Simboliška ir tai, kad ėmesis suburti Trakų tautininkus miesto tarybos pirmininkas ponas Paškauskas taip pat yra Vytautas.

◆ Liepos 21 d. įvyko spaudos konferencija, kurioje Leonas Milčius kritikavo Seimo darbą, teigdamas, kad nepriimta nė pusės i programą įrašytų įstatymų projektų, o kai kurie įstatymai geriau iš vis nebūtų priimti. Įstatymai priiminėjami mechaniškai, o vėliau, spaudžiant įvairioms lobistinėms grupėms, nuolat taisomi. "Seimas dirba kaip Baltaragio malūnas – daug triukšmo ir velniavos" – Sakė Leonas Milčius.

◆ Neseniai įsirašęs i Seimo Lietuvių tautininkų sąjungos frakciją Kazimieras Uoka priminė, kad Lietuvos ekonomika ir toliau smunka – vienas dirbantis išlaiko vieną nedirbantį, o pensijoms mokėti paskolos imamos iš bankų, privatizavimo ir net kelių remonto fondų. Lietuvoje cirkuliuoja apie 7-9 mlrd. dolerių, kurių lietuviai patys neinvestuoja. K. Uoka teigė, kad rudenį reikia laukti "didžiulių socialinių sukrėtimų". Užsienio politiką Rimantas Smetona įvertino "nykia ir liūdna", nes Rusijos interesus LDDP tenkina besąlygiškai. Prezidentui toliau tvirtinant, kad Rusijos karinį tranzitą įteisinti tarpvalstybine sutartimi, reikėtų už priesaikos laužymą pradėti apkaltos procesą. Dėl gyvenimo palengvinimo, vilties galėjo suteikti referendumas dėl pirmalaikių Seimo rinkimų, tačiau kai kurie "duobės gyventojai tų kopėčių atsisakė" – teigė Rimantas Smetona.

Susitikimas Pasaulio lietuvių dainų šventėje Vilniuje. Iš kairės: dr. K. Bobelis, J. Čekanauskienė, Lietuvos garbės konsulas Chicagoje Vyt. Čekanauskas ir ALTS pirmininkas dr. L. Kriaučeliūnas. V. Kapočiaus nuotr.

Vladas Vijeikis

MIES IR JIE

Kada dypukai užplūdo Ameriką, seniau gyvenantieji tautiečiai sutiko įvairiai. Vieni išskėtę rankas glėbesčiavo (ypatingai giminės) ir stengėsi palengvinti išikūrimą. Kiti (visuomenės veikėjai) nuogastavo, kad dypukai paverž jų kilmingas vietas visuomenėje. Kas ilgai ir įvyko. Treti bijojo, kad dypukai paverž jų darbus. Daugelį nuvylė dypukų išsilavinimas. Čia jam rodai, kaip veikia vanduo ir kiti prašmatnūs dalykai, o jis visai nesistebi ir pareiškia, kad viską žino. Tas labai nervino dėdes ir tetules, kurie nuoširdžiai norėjo išmokyti dypuką modernių reikalų.

Dabar iš Lietuvos atvyko ir atvyksta nemažas skaičius modernių dypukų. Kad atskirti, vadinkime juos tarybukais. Kai kas įžiūri buvusių dypukų elgsenoje šiek tiek šaltumo. Kodėl? Ne dėl visuomeninių titulų paveržimo (tarybukai visai nesidomi). Ne dėl rodymo kaip veikia vonios prietaisai. Tarybukai tą viską žino ir buvę dypukai žino, kad anie žino. Tad iš kur tas šaltumas? Ogi todėl, kad šimtmečio išugdyta lietuvių vardą Amerikoje gerojai apdėgė. Nemažai pagauti ir sėdi kalėjimuose. Nemažai dar nesusekti.

Lietuvoje veikė kaliniams globoti draugija. Jau pats laikas ir Amerikoje įsteigti tokią draugiją, bet dar neatsiranda iniciatorių.

LIETUVIŠKAS VAIŠINGUMAS

Teko skaityti laikraščiuose apie Amerikos karo laivo apsilankymą Klaipėdoje. Tai pirmas Amerikos lai-

vyno vizitas. Lietuviai irgi išskrėtė pirmieną. Pareikalavo iš kapitono 25.000 dolerių. Nors amerikiečiai atplaukė su dovanomis, bet Lietuvos valdžia žiauri. Duok pinigų. Kapitonas davė 10.000 dolerių ir kvietė kitus laivus niekad nesustoti Klaipėdoje.

Jeigu aš būčiau buvęs kapitonas, tai būčiau davęs vieną dolerį ir atsiveikiniui paleidęs keletą sūvių į tokį nedraugingą uostą, kuris kaip piratai bando apiplėšti svečius.

Tai mat kodėl Clinton nesustojo Lietuvoje. Tektų apmokėti svečiavimosi išlaidas. O jam pinigų trūksta. Reikia bylą prieš merginą vesti.

Štai tau lietuviškas vaišingumas. Tad peršasi mintis, kad šiandien Lietuvą valdo ne lietuviai, bet sabotazinkai, užsislėpę komunistų agentai. Jie deda visas pastangas, kad suniekinoti Lietuvos vardą pasaulyje.

VILNIAUS PASAS

Ar prisimenate? Lietuvoje, kada dainavome: "mes be Vilniaus nenurimsim", labai populiarūs buvo Vilniaus pasai. Tai buvo knygelė į kurią lipinai ženklus. Ir aš turėjau tokią knygelę ir pirkaui ir lipinau ženklus. Kaip gaila kad karų maišatyje tas Vilniaus pasas žuvo. Kažin ar dabartinė Lietuvos valdžia pripažintų tokį pasą? Kiek dar dolerių reikėtų pridėti? O legaliai juk esu tikras Vilniaus pilietis. Turėjau pasą.

VYTIES KRYŽIUS

Aną dieną pagalvojau. Sakykime, anais laikais, kada komunistų partija su Brazausku priešakyje valdė Lie-

tuva, koks nors žmogelis ateitų su Vyties kryžiumi ant krūtinės ir įsijungtų į Pirmosios gegužės parą. Kur jis nužygiuotų? Gana toli. Pasiektų Sibirą. Šiandien tas pats Brazauskas dalina Vyties kryžius visai neužsitarnavusiems į kairę ir dešinę. Gavusieji nuolankiai ir tyliai priima. Dar neteko girdėti, kad pakeltų balių tokia iškilminga proga. O reikėtų aplaistyti.

KULKOSVAIDŽIAI

Sako, kad Lietuvoje daug ko trūksta. Tad dypukai siunčia knygas, aspiriną ir kitus mažmožius, o tarybukai siunčia kulkosvaidžius. Tad Lietuva turi būti apsišvietusi (knygos), sveika (aspirinas) ir saugi (kulkosvaidžiai). Tik ta amerikietiška valdžia nesupranta. Ėmė ir suareštavo ginklų siuntėjus. Gali siųsti knygas ir aspiriną, bet negali siųsti ginklų. Koks realybės nesupratimas. Jeigu esu kultūringas ir sveikas, tai reikia gintis nuo priešų. Dypukai pražiopsojo. Nesuntė ginklų, tai ir laimėjo komunistai. O būtų tarp knygų vieną kitą kulkosvaidį išsiraudę, šiandien kitaip seimas atrodytų. Tik gaila, kad tarybukai kulkosvaidžius ne laisvei ginti siunčia, bet mafijai dar didesnę terorą įgyvendinti. O be to tarybukai suprato, kad ginklai labai geras šaltinis tuoju pat praturtėti. Kažin kiek kulkosvaidžių į Lietuvą iškeliavo, kol amerikietiška policija suuodė. Pavydūs tie amerikoniai. Patys ginklais prekiauja, bet kitiems neduoda. Garsina tarybukai Lietuvos vardą. Chicaga mėgsta gangsterines istorijas. Tai tradicija nuo Al Kaponės laikų. Dabar lietuviai bando atkurti garsiąją erą. Ar pavyks?

kasdien. Šalia streiko, valdžią baugina piktos demonstracijos miestų gatvėse, kur žuvo 22 žmonės. Dėl kuro stokos daug įmonių užsidarė, sustojo transportas.

• Irane ekonominiai sunkumai sukėlė islamo revoliucijos priespaudą. Daugiau suimama revoliucijos priešininkų. Sudaryti ypatingi teismai, kurie skiria dideles kalėjimo bausmes už mažiausius prasižengimus. Kaltinami moraline korupcija, neislamišku elgesiu, bedievyyste ir kitais neaiškiais nusikaltimais. Apeliacijų jokių nėra kaliniai dažnai dingsta kalėjimuose. Piliečiai pasakoja apie tardytojų žiaurumą ir kankinimus.

• Ruandos naujoji vyriausybė yra tutsi genties rankose, nors ministrų kabinete tėra vienas tos genties narys, pasiėmęs viceprezidento ir gynybos ministro

NEDARBO STATISTIKA LIETUVOJE

Lietuvos darbo birža pranešė, kad rugpjūčio 1 dieną šalyje įregistruoti 58192 nedirbantys žmonės arba 1808 mažiau negu praėjusį mėnesį.

Nežymiai sumažėjo ir oficialiai šalyje įregistruotų bedarbių skaičius – rugpjūčio 1 dieną jų buvo 26176 (praėjusį mėnesį – 26397) Miestuose įregistruoti 43,3 procentų, o rajonuose – 56,7 procentų bedarbių.

Nedarbo lygis Lietuvoje, palyginti su praėjusiu mėnesiu, išliko nepakitęs – 2,8 proc., bedarbiai taip pat sudarė 1,2 proc. ekonomiškai aktyvių šalies gyventojų. Miestuose nedirbo 2 proc. žmonių, rajonuose – 3,7 proc.

Į vieną laisvą darbo vietą vidutiniškai pretendavo 17,5 ieškančių darbo žmonių (praėjusį mėnesį – 16,7).

(ELTA)

vietą Paul Kagame, 37 m. amžiaus. Jis užaugęs Ugandoje ir laikomas nuosaikiu hutų genties atžvilgiu. Kagame atidavė hutams prezidento, premjero vietas ir dviejų ministerijų vadovybę. Jis ragina Ruandos pabėgėlius grįžti namo iš Ugandos ir Zairo, kur esą apie pusantro milijono bėglių. Pabėgėlių stovyklose siaučia choleros ir dizenterijos epidemijos.

• Tutsiai laimėjo valstybės vairą, tačiau prarado daugiau 3 milijonų piliečių. Niekas nežino, kiek, iš tiesų, žmonių žuvo, kiek išbėgo į kaimynines šalis ir kiek liko gyvų. Jungtinių Tautų Miesto programos centras planuoja šiame regione rūpintis 3.3 mil. žmonių. Kai kuriems pabėgėliams maistas, vaistai ir ypač švarus vanduo atėjo per vėlai.

• Britanijos darbiečių partijos centras išrinko naują savo vadą, parlamento narį Tony Blair. Trys partijos pagrindinės šakos: partijos narių atstovai, parlamentari darbiečiai ir darbo unių atstovai visi atidavė balsų daugumą Blairui, nors kandidatavo dar du kandidatai. Pagal viešosios opinijos tyrinėtojų skelbiamą statistiką, Blair bus Britanijos premjeras. Jis perims gegužės 12 d. mirusio partijos vado John Smitho vietą. Blair laikomas partijos centro atstovu, žadėjęs net pakeisti darbiečių partijos konstituciją, kuri vis dar kalba apie įmonių nacionalizavimą ir centrinių planavimą. Blair yra 41 metų amžiaus.

• Švedijos premjeras Carl Bildt pripažino, kad valstybės biudžeto nebuvo įmanoma subalansuoti ir bus nemažas deficitas. Vyriausybei tai gali pakenkti ateinančiuose rugsėjo mėn. rinkimuose.

• Somalijoje toliau vyksta civilinės kovos. Nušauti du JT taikos priežiūros kareiviai. Dalis JT karių, ypač jų šarvuočiai ir sunkvežimiai bus perkelti į Ruandos valstybę.

• JAV Senatas patvirtino prezidento Clintono paskirtą aukščiausiojo Teismo narį, teisėją Stephen Breyer.

• Prezidentas Clinton sutarė Baltuosiuose Rūmuose amerikiečių astronautų nusileidimo ant Mėnulio sukakties minėjimą.

• Australijos vyriausybė, nežiūrint ekonominio atoslūgio jau pradėjo rengtis Olimpiadų žaidynių 2000 metais organizavimui. Sydnėjaus mieste bus nugriauta daug pastatų, uždarytas vieškelis, pastatyta daug naujų pastatų, puošnių aikščių, viešbučių.

• Buvusioje Jugoslavijoje, po ilgesnių karo paliaubų vėl prasidėjo pilietinio karo veiksmas. Bosnijos kroatai ir musulmonai sutiko su "Kontaktų grupės" siūlomą Bosnijos padalinimo planu, tačiau Bosnijos serbai jį atmetė. Daug priklausys nuo Rusijos sugebėjimo ar noro paspausti serbus.

• Kinija ir Vietnamas vėl atnaujino ginčus dėl povandeninių naftos šaltinių netoli Spratly salų. Čia kinų karo laivai užblokavo amerikiečių naftos bendrovės Mobil pastatytą Vietnamo naftos gręžimo platformą. Liepos mėn. pradžioje kinų žvejų laivas apšaudė Vietnamo karinį greitlaivį, kuris į šūvius neatsakė. Šalia Kinijos ir Vietnamo į Spratly salas ir jų naftą pretenzijas reiškia Filipinai, Malaizija ir Taiwanas. Naftos čia ieško 19 užsienio naftos bendrovių.

• Gruzijos prezidentas Shevardnadze išpėjo piliečius ruošti šaltai ir tamsiai žiemai. Gruzijai trūksta gamtinių dujų, kurios siunčiamos iš Turkmenistano. Šis reikalauja atsilyginti už jau sunaudotas dujas, bet Gruzijai trūksta pinigų, ypač dolerių, kurių turkmenai reikalauja jau 300 milijonų. Be dujų neveikia elektros stotys, kepyklos ir kitos įmonės.

• JAV užsienio prekybos deficitas šiemet per pirmus penkis mėnesius pasiekė 25.84 milijardus dolerių.

• Europos Sąjungos 12 valstybių vadai išrinko naują Europos Komisijos prezidentu kompromisinį kandidatą, mažai žinomą Liuksemburgo vyriausybės premjerą Jacques Santer.

• Britų premjeras John Major atleido iš pareigų keturis ministrus, paskyrė penkis naujus. Komentatoriai mano, kad premjeras bando sustiprinti sąjungos su Europos valstybėmis bloką.

Iš visur apie viską

(Atkelta iš 2 psl.)

JT konferencijoje bus daug kalbama apie žmonijos augimo problemą. Haiti gyventojai bando pabėgti nuo skurdo ir kančių. Dabar ten yra 7 mil. gyventojų. Demografinė tvirtina, kad už 18 metų gyventojų skaičius padvigubės. Ruandos gimimų statistika rodo, kad kiekviena moteris pagimdo vidurki 8 vaikus. Statistika tvirtina, kad pasaulio žmonių skaičius ateity padvigubės kas 39 metai. Šiandien jų yra 5.6 milijardai, iš jų 52 nuoš. gyventojų išikūrę tropikų regionuose. Jau šiandien 2.4 milijardai žmonių gyvena didžiausioje varge, skursta ir badauja. Nors mūsų žmonės kalba, kad "davė Dievas dantis, duos ir duonos", pasaulio

vadai rūpinasi, jog didelė žmonijos dalis jau šiandien, nors turėdama stiprius duotus dantis, nebeturėtų kramtyti.

TRUMPAI

• Liepos 25 Washingtonė įvyko istorinis Jordano karaliaus ir Izraelio premjero susitikimas. JAV vyriausybė pažadėjo Jordanui dovanoti senas skolas, apie 950 mil. dol. Dabar vyksta derybos dėl taikos įgyvendinimo prekybos ryšių ir kelių upių vandens pasidalijimo.

• Nigerijos naftos pramonės darbininkų streikas privertė karinę vyriausybę sušaukti krašto 369 politinių vadų konferenciją, kuri paruoš naujos konstitucijos projektą. Nigerija yra šešta didžiausia pasaulio naftos tiekėja, parduodanti po 1.86 mil. statinių

PASAULIO FUTBOLO ČEMPIONATĄ PRISIMENANT

Edvardas Šulaitis

Nuo birželio mėn. 17 d., kuomet Chicagos "Soldier Field" stadione įvyko Pasaulio futbolo pirmenybių atidarymas ir pirmosios rungtynės (Vokietija–Bolivija), iki liepos 17 d. baigiminio susitikimo Los Angeles tęsėsi didžiausio sportinio įvykio pasaulyje varžybos. Čia var-

didžiausių (buvo 7 valstybės) bei stipriausių ir joje trečią vietą užėmę, buvę Europos čempionai – Danija, kuri turėjo likti namuose. Lietuva su 7 taškais liko penktąja, o po jos ėjo – Latvija ir Albanija. Iš Lietuvos pogrupio abi komandos – Ispanija ir Airija pateko į 16-kos ko-

jog čempiono titulą laimėjo Brazilija, kuri finale įveikė Italiją tik mušant baudinius, nes normalus rungtynių laikas, o taip pat ir pratęsimas nedavė įvarčių. Mušant baudinius laimė nusišypsojo brazilams, kurie laimėjo 3-2.

Šiose pirmenybėse didžiausią sensaciją pateikė bulgarai, kurie ketvirtfinalyje išeliminavo ligšiolinį čempioną – Vokietiją, tačiau turėjo supasuoti pusfinalyje italams. Nemažiau nuste-

bino ir Rumunija, kuri ketvirtfinalyje tik mušant baudinius pralaimėjo Švedijai. Švedija po to pusfinalyje turėjo nusileisti Brazilijai (0-1).

Iš viso JAV buvo sužaisotos 52 rungtynės ir daugumas stadionų devyniuose miestuose buvo pripildyti žiūrovų, kuo nelabai kas tikėjo. Publika gausiai ne tik lankė rungtynes, bet ir žiūrėjo per televiziją. Per ABC televizijos tinklą rodyti susitikimai sumušė iki šioliai pasiektą futbolo rungtynių "reitingą".

Amerikos spauda, kuri iki šioliai futbolą (arba sokėrį) čia diskriminuodavo, ši kartą jam skyrė, palyginus, didelį dėmesį. Čia netrūko gražiausių žodžių šiai sporto šakai, kuri, deja JAV vis dar nėra populiari, nes nėra visą Ameriką apjungiančios profesionalų futbolo lygos, nors jaunimo tarpe (gimnazijose) futbolą žaidžia labai daug (pagal žaidžiančiųjų skaičių yra 3-je vietoje).

Šių Pasaulio pirmenybių rengėjai džiaugiasi, kad jiems gerai pavyko ir liko nemaža pelno, nes žiūrovų būta net milijonu daugiau negu ankstesnėse pirmenybėse. Ir tas duoda daug vilčių Amerikos futbolui.

LIETUVIŲ SOFTBOLO PIRMENYBĖS

1994 m. Š. Amerikos lietuvių "3 Pitch" softbolo pirmenybės įvyks 1994 m. rugpjūčio 27-28 d.d., Kinsman Field, Mosley St., Wasaga Beach, Ont. Rengia – Toronto LSK Jungtis. Tai jau 9-sis metinis LSK Jungties turnyras, kuris kartu laikomas Š.A. lietuvių pirmenybėmis.

Pradžią: rugpj. 27, šeštadienį, 1:00 val. p.p. Komandos pristatato nuo 11:00 val. r. Sekmdienį, turnyro tęsinys nuo 10:00 val. r.

Komandos gali būti ir "co-ed" tipo. Žaidėjų amžius – virš 17 metų. Gali dalyvauti ir klubams ar komandoms nepriklausą žaidėjai.

Komandų registracija iki 1994 m. rugpjūčio 13 d. imtinai, pas turnyro vadovą: Brad Stephenson, 558 Mississauga Valley Blvd., Mississauga, Ont. L5A 1Z1. Tel. (905)-279-1851 namų.

Papildomas kontaktas: Rimas Kuliavas tel. (416)-766-2996 namų.

Dėl laiko ir vietos aplinkybių, turnyre gali dalyvauti nedaugiau kaip 16 komandų. Pirmenybę gauna pernai metais dalyvavusios komandos. Tik po rugpj. 13 d., bus priimamos ir kitos komandos, pagal užsiregistravimo eilę, iki 16 komandų formatas bus užpildytas.

SALFAS-gos CENTRO
VALDYBA

Chicagoje buvo atidarytos Pasaulio futbolo pirmenybės, kurios visą mėnesį vyko 9 JAV miestuose. Prieš jų atidarymą Soldier Field stadione, Michigan gatvėje įvyko didžiulis paradas.

Nuotraukoje Kolumbijos atstovai parado metu

Ed. Šulaičio nuotr.

žėsi 24 valstybių rinktinės, kurios prieš tai du metus rungtyniavo atskirų kontinentų skirtingose grupėse ir išsikovojo teisę dalyvauti šiame finaliniame etape, kuris buvo pravestas devyniuose JAV miestuose.

Kaip žinome, preliminarinėse rungtynėse, dėl patekimo į šį finalinį etapą, dalyvavo ir Lietuvos rinktinė. Ji žaidė Europos trečioje grupėje, kurioje dvi pirmas vietas užėmė Ispanija ir Airija, ir šias komandas matėme JAV. Beje, ši grupė buvo viena iš

mandų baigminę grupę, kurioje jau kovota vieno minuso sistema. Airija čia pralaimėjo prieš Olandiją, o Ispanija, nugalėjusi Šveicariją (3-0), tik ketvirtfinalyje turėjo pasiduoti būsimam finalistui Italijai (1-2).

Bendrai imant, beveik visos Europos komandos (išskyrus Graikiją) pasirodė puikiai ir ketvirtfinalyje matėme 7 Europos vienuolikes ir tik vieną (Braziliją) iš kito kontinento. Tas parodo, kad Europoje futbolo lygis yra pats aukščiausias, nežiūrint

RITA STAŠKUTĖ

Kelionių specialistė

Europa, Karibų salos, Meksika, Pietų Amerika, Vid. Rytai

TEL: (216) 831 - 5530 FAX (216) 831-5028

1994 METŲ KELIONĖS Į LIETUVĄ

geriausios kainos – patogiausi lėktuvai
1-800-366-9980

FINNAIR: via Helsinkis į Vilnių

(antradieniais, trečiadieniais, penktadieniais)

arba kitomis jums tinkamoms oro linijomis:

SAS-via Copenhagen, LH-via Frankfurt,
LOT Polish-via Varšuva, AUSTRIAN AIR-via Viena

BORN TO TRAVEL

26949 Chagrin Blvd. • Suite 103 (Ohio Savings Building) BEACHWOOD, OH 44122

Waterview Properties
of the Palm Beaches, Inc.

MLS

Ray Staškūnas

LICENSED REAL ESTATE BROKER

11501 Ellison Wilson Road
North Palm Beach, FL 33408
SE Corner of PGA Bridge

407-622-5000
407-626-6562 res
407-622-5966 fax

FOR YOUR FLORIDA REAL ESTATE NEEDS!!!

CALL 1(800) 369-7355

Pasiteiraukite apie
atpigintus bilietus Spalio mėn.

RYGA, VARTAI Į PABALTIJĄ

SUPAŽINDINAM SU ATA'S TAUPIAUSIOM SKRYDŽIŲ KAINOM Į PABALTIJĄ

Ar Jūs skrendate biznio reikalais, ar pasimatyti su giminėmis Pabaltiję, Jūs nenorite gaišti laiką persėdami Maskvoje ar Frankfurte. Norite nukeliauti kuo greičiau, be reikalo neišleidžiant dar daugiau pinigų. ATA's iš New Yorko į Rygą yra greičiausias kelias. ATA paruošė jums pigiausią ir maloniausią kelionę, kurią jūs tikrai užsipelnėt. Į vieną pusę kainos iš New Yorko ne aukštesnės kaip \$429, ir žemos—iki \$279 spalio mėn., ATA yra vienas iš geriausių pasirinkimų tarp aukštų kainų skrydžių kompanijų.

PATOGŲ PERSĖDIMAI JAV

Naudokitės ekonomiškais ATA's skrydžiais į Rygą iš JAV miestų. Pasirinkite patogius TWA skrydžius, kurie sujungia New Yorko ATA's su Ryga.

SKAMBINKIT JŪSŲ
KELIONIŲ AGENTUI
ARBA ATA:

800-382-5892.

iš
NEW YORKO
Savaitės dienomis

\$399

Į vieną pusę
Keliant nuo 6/1 iki 9/30

Savaitgaliais
\$429

Į vieną pusę
Keliant nuo 6/1 iki 9/30

Studentams
\$349

Į vieną pusę, savaitės dienomis
Keliant nuo 6/1 iki 9/30

Išskrendant iš	Savaitgaliai	Savaitės dienomis
ATLANTA	\$561	\$531
BALTIMORE	\$520	\$490
BOSTON	\$429	\$399
†CHICAGO	\$484	\$454
CLEVELAND	\$520	\$490
DALLAS	\$579	\$549
DETROIT	\$524	\$494
HOUSTON	\$579	\$549
†LOS ANGELES	\$547	\$517
MIAMI	\$569	\$539
MINNEAPOLIS	\$479	\$449
NEW ORLEANS	\$569	\$539
PHILADELPHIA	\$474	\$444
PHOENIX	\$547	\$517
PITTSBURGH	\$479	\$449
SAN ANTONIO	\$579	\$549
SAN DIEGO	\$547	\$517
†SAN FRANCISCO	\$547	\$517
SALT LAKE CITY	\$547	\$517
SEATTLE	\$549	\$519
WASHINGTON D.C.	\$520	\$490

Visos kainos yra nustatytos perkant skrydžius į abu galus

† Per ATA.

Visi kiti miestai per TWA sujungti su New Yorku, tęsiant į Rygą per ATA.

ATA

American Trans Air

Bilietai turi būti nupirkti 7 dienas prieš išskrendant. Taip pat yra tiek brangesni bilietai turintys mažiau suvaržymų. Valstybiniai mokesčiai \$32.95 sumokami atsiimant bilietus. Studentų amžius nuo 18 iki 26m. parodant mokyklos I.D. ATA suteikia patarnavimus į Rygą iki Spalio 30, 1994.

CLEVELANDE ir apylinkėse

KUN. B. BARTIS

1961 m. liepos 31 d. eidamas 51-sius metus, kun. Bernardas J. Bartis staiga mirė nuo širdies priepuolio. Jis išbuvo arti 4 m. Clevelando Šv. Jurgio parapijos klebonu. Jis įtaisė naujas šviesas bažnyčioje ir daug dirbo Marijos šventovei klebonijos sode įrengti. Ši šventovė yra dedikuota jo atminimui. Parapija aną savaitgalį meldėsi už jį ir visus parapijos mirusius kunigus. Ger.J.

MENO FESTIVALIS

Rugpjūčio 13 ir 14 d. Beachwood Place prekybos centro (26300 Cedar Rd.) aikštėje bus metinis meno festivalis. Abi dienas nuo 10:00 val. ryto iki 6:00 val. p.p. matysite parodos palapinėse išdėstytus virš 200 šio

krašto bei tarptautinių dailininkų kūrinius. Ger.J.

MEŠKIUKO GIMTADIENIS

Clevelando zoologijos sode šeštadienį, rugpjūčio 13 d. nuo 10:00 val. ryto iki 5 val. p.p. bus antroji vaikų šventė – Teddy Bear Birthday Bash. Sodo įėjimo bilietas leis dalyvauti pasilinksminime, "scavenger" medžioklėje, veido grimavime, daileje bei rankdarbiuose ir pan. Vaikai iki 12 m. amžiaus galės pradėti anksti dieną bėgimu "Zoom-Zoom". Dalyvio registracijos lapai gaunami Medic Discount Drug vaistinėse arba Zoologijos sode lenktynių dieną. Šios šventės pelnas teks Rainbow Babies and Childrens ligoninei. Ger.J.

Ger.J.

atlanta IMPORT-EXPORT Inc.

2719 West 71th Street, Chicago, IL 60629
Tel. (312)434-2121 1-800-775-SEND
SKOKIE, CLEVELAND, ST. PETE BEACH, NEW YORK,
DETROIT, GRAND RAPIDS, KALAMAZOO, BALTIMORE,
PITTSBURGH, HOT SPRINGS, ST. LOUIS, ROCHESTER,

Pristatome siuntinius į namus

Jūsų giminėms Lietuvoje, Latvijoje, Rusijoje, Ukrainoje, Baltarusijoje. Skubiems siuntiniams: AIR CARGO Amerikietiško maisto siuntiniai.

Pratęsiame vizas, ruošiamo iškvietimus.

Persiunčiame pinigų doleriais.

Visos paslaugos atliekamos greitai ir pigiai.

Clevelando skyriaus tel.: 481-0011
639 East 185 th Street • Cleveland, OH
Iš anksto susitarus, paskambinant į
Atlantos Clevelando skyrių, Jūsų namuose
galime paruošti ir priimti siuntinius į Lietuvą.

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.,
William J. Jakubs Jr.,
Keneth Schmidt ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai
936 East 185 th Street, Cleveland, Ohio 44119
Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama
teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje.
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

Federal Savings Bank

PRAŠAU APLANKYTI MŪSŲ BANKĄ

HOME FEDERAL didžiuojasi būdama dalis jūsų apylinkės

Nuo 1911, HOME FEDERAL padėjo tokioms šeimoms kaip jūsų gauti geromis sąlygomis paskolas ir patarnavimus finansinėse operacijose.

HOME FEDERAL siūlo šiuos patarnavimus:

- Aukštas palūkanas už santaupas
- Čekių santaupas
- Namų paskolas
- Paskolos namų remontams
- ir kitas paskolas labai palankiomis sąlygomis.

HOME Federal Savings Bank

798 East 185th Street, Cleveland, Ohio

Darbo valandos:

Pirmadienio – ketvirtadienio	9:00 – 4:00
Penktadienį	9:00 – 6:00
Šeštadienį	9:00 – 2:00

Telefonas 529-3059

Rose Marie Balogh, Branch Manager

FDIC INSURED

EQUAL HOUSING LENDER

PARENGIMAI

1994 M.

• RUGPJŪČIO 14 d. DIRVOS IR VILTIES draugijos gegužinė įvyks L. ir V. Apanių sodyboje.
• RUGPJŪČIO 28 d. Kun. Juozapo Angelaičio 60-ties metų kunigystės sukakties ir 90-to gimtadienio pagerbimas. Šv. Jurgio parapijoje šv. Mišios 10:30 ryto.

• RUGSĖJO 18 d. Virginijos Bruožytės-Muliolienės koncertas. Rengia skautininkų draugovė ir Dievo Motinos parapija.

• RUGSĖJO 25 d. Šv. Jurgio parapijos šimtmečio sukakties iškilnių atidarymo šventė. Šv. Mišias celebruos vyskupas Edward Pevec Mišios 10:30 ryto šv. Jurgio parapijoje.

• SPALIO 1 d. Pabaltijiečių vakaras. Rengia Clev. Pabaltijiečių komitetas (Lietuviai, latviai ir estai.)

APARTMENT FOR RENT

LAKE SHORE –185 St. Area Modern, large 1 bedroom, appliances, Air cond. Garage included. Quiet bldg. No pets. Lease. \$325 Call 338-3205

• SPALIO 8 d. Los Angeles vyrų kvarteto koncertas Rengia vyr. skaučių Židinys.

• LAPKRIČIO 13 d. Šv. Jurgio Rudens Festivalis 11:30 – 3:30 p.p.

• LAPKRIČIO 19 d. L.K. Ramovės Lietuvos Kariuomenės Atkūrimo Minėjimas

• GRUODŽIO 24 d. Bendros Kūčios – Šv. Jurgio parapijos salėje pradž. 9:30 v.v.

1995 M.

• KOVO 5 d. Šv. Jurgio parapijos šimtmečio sukakties šventės tęsinys šv. Mišias celebruoja vyskupas James Quinn 10:30 ryto šv. Jurgio parapijoje.

• BIRŽELIO 4 d. Šv. Jurgio parapijos šimtmečio sukakties iškilnių uždarymas. Šv. Mišias celebruoja vyskupas Anthony Pilla 10:30 ryto šv. Jurgio parapijoje.

EUROPA TRAVEL 692-1700

LOWEST AIR FARES
available – worldwide

EXPERTS ON TRAVEL
TO E. EUROPE

passports • visas
prepaid tickets

SERVING OUR COMMUNITY FOR OVER
35 YEARS

"LEADERS IN LOW COST TRAVEL"

TAUPA Lithuanian Credit Union Lietuvių Kredito Kooperatyvas

767 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119 481-6677

DARBO VALANDOS: antradienį, trečiadienį

ir ketvirtadienį ----- 9:00 v.r. – 4:00 p.p.

penktadienį ----- 9:00 v.r. – 6:00 p.p.

šeštadienį ----- 9:00 v.r. – 12:00 p.p.

sekmadienį parapijoje --- 11:00 v.r. – 12:00 p.p.

Kiekviena taupomoji sąskaita federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000

MATAS REALTORS

NORMLS

Broker RITA MATAS – G.R.I. – state certified
real estate appraiser

2412 CEDARWOOD ROAD
PEPPER PIKE, OH 44124
(216) 473-2530

18021 MARCELLA ROAD
CLEVELAND, OH. 44119
(216) 486-2530

ADV. VYTAS MATAS – teisinis patarėjas

DIRVA

Naujausios žinios iš Lietuvos trumpai

PRASIDĖJO PASIRUOŠIMAS RUGPJŪČIO 27 DIENĄ įvyksiančiam referendumui dėl indėlių kompensavimo. Norint pasinaudoti valstybiniu radiju ir televizija politinės partijos turi pranešti, ar jos pasisakys už ar prieš. Tai daroma tam, kad būtų vienodai paskirstytas laikas. Referendume siūlomo įstatymo priėmimą palaikys Tėvynės Sąjunga, Krikdemai, Sąjūdis, Nepriklausomybės partija, Politinių kalinių sąjunga ir Pensininkų sąjunga "Bočiai". Prieš agituos Prezidentas, Demokratinė Darbo partija, Tautos pažangos judėjimas bei Lietuvos Laisvės Lyga. Viso skirta po 4 valandas valstybiniame radijuje ir televizijoje.

PRAEITĄ ŠEŠTADIENĮ SUKAKO LYGIAI TRYS metai, kai Medininkų muitinėje buvo nužudyti 7 jauni beginkliai muitininkai ir policininkai. Vienintelis likęs gyvas muitininkas Tomas Šernas "Lietuvos Ryte" atspausdino savo prisiminimus apie tą naktį. Jo nuomone, kaltė už žuvusius tenka ir tuometinei vyriausybei, kuri nesugebėjo muitininkų apginti. Pasak jo, žudikų veidų jis nespėjo įsidėmėti, pastebėjo tik tai, kad atvykęliai kalbėjo rusiškai ir šaudė iš automatų su duslintuvais. Tomas Šernas atkreipė dėmesį, kad tardymo organai visą laiką buvo klaidinami, ypač "Respublikos" dienraščio.

Minint žudynių metines, spauda atkreipė dėmesį, kad

Vyriausybė iki šiol nesurado pinigų padėti žuvusiųjų šeimoms. Žuvusiųjų šeimoms mokama tik 92 litų mėnesinė pašalpa.

32 LIETUVOS KARIAI IŠSKRIDO į Daniją tęsti mokymų, ruošiantis taikos palaikymo operacijoms. Planuojama, kad rugpjūčio 22 dieną jie išvyks į Kroatiją dalyvauti Jungtinių Tautų taikos palaikymo operacijose Danijos bataljono sudėtyje. Pagal kontraktą, jie gaus mėnesinį 500 USD dydžio atlyginimą. Jei karys žūtų, jo šeima būtų išmokėta 10-ies metų uždarbio dydžio kompensacija.

LENKIJOS LAIKRAŠČIAI PRANEŠĖ, KAD jau lapkričio mėnesį Lietuvos-Lenkijos siena Budžiškių perėjoje bus atidaryta visų rūšių transportui. Iki šiol čia važiuavo tik sunkvežimiai. Naujoji perėja bus viena moderniausių ir didžiausių Lenkijoje, turės 17 juostų. PHARE fondas statybai skyrė 2.5 milijono ekio.

LIETUVA VIS DAR KENČIA NUO sausros. Kai kuriuose rajonuose nelijo nuo Joninių. Liepos 30 dieną Pakruojuje užregistruota 39 laipsniai karščio. Daugiau kaip dešimt paskutinių dienų temperatūra dienomis pakyla virš 30 laipsnių Celcijaus. Vanduo ežeruose išdžiugo iki 27 C. Labiausiai kenčia žemės ūkis. Daugelyje vietų išdžiugo vasarojus, kai kur ūkininkai jau šeria gyvulius žiemai paruoštais pašarais. Mano-

ma, kad derlius dėl sausros bus trečdaliu mažesnis. Užsienio reikalų ministerija parengė informaciją kitoms šalims, prašydama suteikti Lietuvai techninę pagalbą įveikiant sausros padarinius.

VĖL BRANGSTA MAISTO PRODUKTAI. Vyriausybė nusprendė apmokestinti maisto produktus 9-ųjų procentų pridėtinės vertės mokesčiu. Be to, nuo 2 iki 5.5 karto padidinti muitai daugumai įvežamų maisto produktų. Ypač smarkiai pabrangs vaikų labai mėgstami importiniai ledai. Muitas mėsa pakilo iki 40 procentų, žuviai – iki 35 procentų. Už kilogramą įvežamos dešros reikės mokėti ne mažesnę kaip 1 dolerio muitą. Muitų padidinimu buvo labai suinteresuota Žemės ūkio ministerija.

(AGEP)

VILNIAUS ČIURLIONIO MENO MOKYKLOS MOKINIŲ PARODA

1994 m. rugpjūčio 19 d., penktadienį, 7:30 val. vakaro Balzeko lietuvių kultūros muziejuje bus atidaryta Vilniaus Čiurlionio meno mokyklos mokinių paroda. Parodoje eksponuojama 50 grafikos technika atliktų darbų, kuriuos sukūrė 15-18 metų jaunuoliai. Visi paveiksai pasižymi kūrybine išmone ir puikiu techniniu atlikimu. Tai gera proga pamatyti ir pasigėrėti lietuvių meno ugdymo programos rezultatais.

Čiurlionio meno mokykla yra išlaikoma valstybės. Į ją konkurso tvarka priimami 11-12 metų vaikai gabūs dai-

lei, muzikai ir šokiui iš visos Lietuvos. Dailės skyrius Vilniaus Čiurlionio meno mokykloje ėmė veikti 1969 m. Čia mokiniai 7 metus studijuja tapybą, grafiką, skulptūrą, meno istoriją, vadovaujami pasižymėjusių lietuvių dailininkų ir pedagogų. Dauguma mokyklos absolventų vėliau būna priimti į Lietuvos prestižines aukštąsias meno mokyklas, tampa žymiais dailininkais.

Parodos atidaryme dalyvaus Čiurlionio meno mokyklos mokytojas dailininkas Jūragis Burkaitis.

(Balzeko muziejaus inf.)

KLAIDOS ATITAIŠYMAS

Dirvos 30-jame numeryje Šv.Jurgio parapijos gegužinės nuotraukos aprašyme įsivėlė apmaudi klaida. Vietoje O.Masaitienė, turi būti O.Vasienė. Už klaidą nuotraukos autorius atsiprašo.

IEŠKOMI GIMINĖS

Alisa ir Victor Vidzikauskas, sūnus Pedro, teisininkas banke, gyvenantieji USA.

Ieško Vidzikauskai Albinas ir Ona Marijampolė, Dariaus ir Girėno 11-24.

TRANSPAK

MAISTO SIUNTINIAI

Talpintuvai į Lietuvą siunčiami kas savaitę.

Skubiems siuntiniams – AIR CARGO

Pinigai pervedami doleriais

Maisto siuntiniai, nuo \$39 – iki \$98.

RŪTA DEGUTIENĖ 216 943-4662

28262 Chardon Rd. Willoughby Hills, OH 44092

TRANSPAK

Dirbame nuo 1987

2638 W. 69th Street CHICAGO, IL 60629 Chicagos tel. 312 436-7772
Populiariausias dienraštis Lietuvoje – "Lietuvos Rytas", metams \$149 oru.

KIEMO DARBAI

Greitai ir tvarkingai atlieku įvairius mažesnius ir rimtesnius kiemo darbus.

Skambinkite:

Linui Mulioliui 692-0702

VERTINGI ALBUMAI

Gera proga įsigyti meniško grožio albumą "Einu per Lietuvą". Tai jau trečioji lietuvių fotomenininko Juozo Polio kelionė per Tėvų žemę.

Anksčiau išleisti albumai – "Gimtoji žemė Lietuva", "Atgimstanti Lietuva".

Naujame albume jau Lietuva pabudus, gražiausios ir brangiausios jos kraštovaizdžio vietos, svarbūs įvykiai, šventės. Albume rasime ir lietuviškąją Ameriką: lietuvių bažnyčias, paminklus. Nepaprastai jautrus ir šiltas albumo tekstas, kurį parašė šviesios atminties prof. Česlovas Kudaba.

Kiekvieno albumo kaina po 18 dol. Užsakant paštu reikia pridėti po \$3.00 persiuntimo išlaidomis.

DIRVOS - VILTIES GEGUŽINĖ

ĮVYKS

SEKMADIENĮ, RUGPJŪČIO 14 D.

VINCO IR LIUDOS APANIŲ SODYBOJE
(8020 MULBERRY ROAD, CHESTERLAND, OHIO)

Pradžia 1 val.

Šilti pietūs. Bufeto užkandžiai. Gėrimai. Loterija. Dainos.

PELNAS SKIRIAMAS "DIRVAI"